

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.411.3.2.2024

Pani
Jadwiga Kimber
Dyrektor Willi Lentza
Willi Lentza
Al. Wojska Polskiego 84
70-482 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.195.2024 Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli z 3 grudnia 2024 r.

I/24/001/LSZ – Działalność samorządowych instytucji kultury w województwie zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Willa Lentza, Al. Wojska Polskiego 84, 70-482 Szczecin ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jadwiga Kimber, Dyrektor Willi Lentza ² , od 1 stycznia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja i funkcjonowanie samorządowej instytucji kultury. 2. Realizacja zadań statutowych. 3. Realizacja zamówień publicznych. 4. Gospodarowanie środkami publicznymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) ³ , z uwzględnieniem okresów wcześniejszych, jeżeli miało to związek z badanymi zagadnieniami.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Marta Górską-Jaś, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/70/2024 z 12 kwietnia 2024 r. 2. Lidia Modrzejewska-Markiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/98/2024 z 24 maja 2024 r. (akta kontroli str. 1-4, 10-12)

¹ Dalej: Willa lub Instytucja.

² Dalej: Dyrektor.

³ 12 września 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nadawał regulaminy organizacyjne Willi, zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej⁶, poprzedzając je zasięgnięciem opinii Organizatora. Z wyjątkiem jednego, wszystkie 12 naborów na wolne stanowiska pracy przeprowadzono bez uprzedniego, wymaganego ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁷, ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej⁸ Instytucji, co dodatkowo przy braku wewnętrznych uregulowań dotyczących zatrudniania pracowników czyniło proces rekrutacji pracowników nietransparentnym. Zawierane przez Willę umowy o dzieło, w ramach których Instytucja nabywała autorskie prawa majątkowe zostały sporządzone w sposób dostatecznie zabezpieczający jej interesy, zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych⁹. Działaniem nieprawidłowym było nie wycenianie przez Instytucję nabytych ww. praw i w konsekwencji nie ujmowanie ich w ewidencji księgowej wartości niematerialnych i prawnych oraz ich nie inwentaryzowanie.

Willa zrealizowała liczne przedsięwzięcia, zgodnie z celami i zakresem określonym w statucie oraz w Programie działania Willi na lata 2021-2024. Od czasu powołania Instytucji do zakończenia czynności kontrolnych NIK nie działała Rada Programowa, pomimo iż taki obowiązek został określony w statucie. Willa przedkładała Organizatorowi sprawozdania z wykonania działalności merytorycznej, jednak nie zawsze były sporządzone rzetelnie. Oględziny przeprowadzone w toku kontroli NIK wykazały, że Instytucja co do zasady była przygotowana do obsługi osób z niepełnosprawnością, osób w podeszłym wieku oraz rodzin z małymi dziećmi, a bariery w postaci: nie oznaczenia stanowiska postojowego dla samochodów osobowych, z którego mogły korzystać osoby niepełnosprawne, niesprawnego systemu informacji głosowej w dźwigu osobowym oraz braku miejsca dla przewijania dzieci, zostały w trakcie kontroli NIK usunięte.

Zadania związane z realizacją/obsługą zamówień publicznych zostały przypisane Działowi Organizacyjnemu Willi. W Instytucji opracowano i wdrożono procedury regulujące zasady udzielania zamówień. Badanie prawidłowości udzielania zamówień publicznych wykazało, że w przypadku jednego zamówienia (z dwóch badanych o wartości powyżej 130 tys. zł) zapisy SWZ¹⁰ dotyczące warunków udziału w postępowaniu naruszały zasady zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Wszystkie analizowane umowy zawierały zapisy zabezpieczające interes Instytucji, jednakże w przypadku jednego zamówienia stwierdzono nienależyty nadzór nad prawidłową jego realizacją.

NIK ocenia negatywnie sposób gospodarowania przez Willę środkami finansowymi. W latach 2021-2024 (I kwartał) Willa nierzetelnie, niegospodarnie i niezgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi prowadziła gospodarkę finansową. Dotacje podmiotowe otrzymane przez Willę w latach 2021-2023 nie zostały rozliczone zgodnie z zasadami przyjętymi przez Organizatora, a niewykorzystana w 2021 r. dotacja podmiotowa w kwocie 423 tys. zł nie została zwrócona Organizatorowi. Brak rozliczenia dotacji podmiotowej oraz brak zwrotu niewykorzystanej dotacji doprowadziły do narażenia budżetu Willi na dodatkowe

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 87; dalej: ustawa o działalności kulturalnej.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 902; dalej: uodip.

⁸ Dalej: BIP.

⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2509; dalej: prawo autorskie.

¹⁰ Specyfikacji Warunków Zamówienia.

koszy z tytułu odsetek, które na dzień 16 września 2024 r. stanowią 165,7 tys. zł. Sprawozdania z wykonania planów finansowych nie tylko sporządzano nierzetelnie m.in. zawyżając przychody od 5,4 tys. zł do 70,6 tys. zł, ale również nie aktualizowano ich, pomimo dokonywania zmian w ewidencji księgowej. Operacje na rachunkach bankowych nierzetelnie odzwierciedlono w ewidencji księgowej, sprawozdaniach Rb-N, oraz w bilansach za 2021 i 2023 r. Ponadto w bilansie za 2022 r. zawyżoną kwotę środków pieniężnych o 429,15 zł w stosunku do danych ujętych w ewidencji księgowej. Na uzyskane w latach 2021-2023 w łącznej kwocie 1 773 tys. zł dotacje celowe, niezgodnie z przeznaczeniem wykorzystana została kwota 1,9 tys. zł. Sprawozdania z operacji finansowych zostały nieterminowo (cztery na osiem) i nieprawidłowo (sześć na osiem) sporządzone poprzez m. in. zaniżenie zobowiązań wymagalnych o kwotę 6,5 tys. zł (za IV kwartał 2021 r.) i 4,7 tys. zł (za IV kwartał 2023 r.) oraz nie zostały sporządzone wymagane korekty tych sprawozdań, przez co nie wykazano należności w kwotach od 0,7 tys. zł za 2021 r. do 16,7 tys. zł za I kwartał 2024 r. W okresie gdy Dyrektor Willi pobrała bezzasadnie dwie zaliczki gotówkowe w łącznej kwocie 27,1 tys. zł, zobowiązania Willi regulowano nieterminowo, czego skutkiem było, niezgodne z zasadą dokonywania wydatków ze środków publicznych, określoną w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹, pokrycie odsetek w łącznej kwocie 4,1 tys. zł. Cztery zmiany w planie finansowym (z 17 ogółem) dokonano po terminie (od pięciu do 75 dni) wyznaczonym przez Organizatora. Księgi rachunkowe za lata 2021-2023 nie zostały zamknięte w terminie, co stanowiło naruszenie art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 29 września o rachunkowości¹².

Nadto mimo pogarszającej się sytuacji finansowej Willi, której strata w 2023 r. osiągnęła 298,6 tys. zł (od zysku w roku 2021 w kwocie 844,4 tys. zł) zakupiony został alkohol o łącznej wartości 119,7 tys. zł (a także na kwotę 14,1 tys. zł kupiono przygotowanie receptury edycji specjalnej ginu - Heritage Willa Gin, dedykowanej wyłącznie dla Willi oraz zaprojektowanie etykiety dedykowanej dla tej edycji), który w 70% przeznaczony został na degustację, a tylko w 26% został sprzedany.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja i funkcjonowanie samorządowej instytucji kultury.

Opis stanu faktycznego

1.1. Uchwałą nr XX/622/20 Rady Miasta Szczecin z 28 lipca 2020 r.¹³ utworzono z dniem 1 października 2020 r. samorządową instytucję kultury (niebędącą instytucją artystyczną) pod nazwą: „Willa Lentza” z siedzibą w Szczecinie. Uchwałami Rady Miasta Szczecin: nr XX/623/20 z 28 lipca 2020¹⁴ oraz nr XXXI/905/21 z 7 września 2021 r.¹⁵ nadano jej statut.

(akta kontroli str. 9, 48-57)

W okresie objętym kontrolą obowiązywało sześć regulaminów organizacyjnych Willi¹⁶, które zostały nadane – zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o działalności

¹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 858; dalej: ustawa ofp.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 120; dalej: ustawa o rachunkowości.

¹³ W sprawie utworzenia samorządowej instytucji kultury o nazwie: „Willa Lentza”.

¹⁴ Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z 22 lipca 2021 r. (sygn. akt II SA/Sz 214/21) stwierdzono jego nieważność, z uwagi na niewskazanie w statucie siedziby instytucji kultury.

¹⁵ W sprawie nadania Statutu samorządowej instytucji kultury o nazwie: „Willa Lentza”.

¹⁶ Z 22 grudnia 2021 r., 3 czerwca 2022 r., 23 listopada 2023 r., 20 marca 2024 r., 30 kwietnia 2024 r. oraz 29 lipca 2024 r.

kulturalnej - po zasięgnięciu uprzedniej pozytywnej opinii Organizatora¹⁷. W Instytucji nie działały organizacje związkowe. Willą kierował i zarządzał jednoosobowo Dyrektor.

(akta kontroli str. 75-89)

1.2. Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych i wyposażenia wynosiła wg stanu na: 31 grudnia 2021 r. – 79,7 tys. zł (inne środki trwałe); 31 grudnia 2022 r. – 569,9 tys. zł (inne środki trwałe) oraz 73,6 tys. zł (budynki, lokale); 31 grudnia 2023 r. – 630,9 tys. zł (inne środki trwałe), 71,8 tys. zł (budynki, lokale) oraz 32 tys. zł (środki trwałe w budowie); 31 marca 2024 r. – 606 tys. zł (inne środki trwałe), 71,3 tys. zł (budynki, lokale) oraz 32 tys. zł (środki trwałe w budowie).

(akta kontroli str. 94)

Powierzchnia działki, na której posadowiony był budynek Willi wynosił 8 122,0 m², powierzchnia użytkowa budynku 1 501,12 m², powierzchnia zabudowy (budynek) 651,84 m², liczba kondygnacji – cztery. Do celów działalności artystycznej (koncerty, spektakle teatralne, pokazy filmów) wykorzystywano powierzchnię parteru, tj. salę koncertowo - teatralną, hol i foyer (109,59 m²), dodatkowo w przypadku koncertów kameralnych na fisharmonii - pomieszczenie na piętrze (54,59 m²). Do celów realizacji dyskusji i debat nt. kultury wykorzystywano zarówno pomieszczenia na parterze, jak i przestrzeń wystawienniczą na poddaszu użytkowym (145 m²). Działalność wystawiennicza realizowana była na stałe w dwóch pomieszczeniach: sale wystawowe w podziemiu (102,79 m²) oraz powierzchnie na poddaszu użytkowym. Dodatkowo, na potrzeby wystaw czasowych, wykorzystywane były pomieszczenia historyczne na pierwszym piętrze (310,08 m²), w których zainstalowany był system wystawienniczy, umożliwiający wieszanie obrazów, a także okazjonalnie pomieszczenia na parterze. Wydarzenia plenerowe (koncerty, wystawy plenerowe i spotkania) organizowano w ogrodzie Willi. Obiekt był zabytkiem wpisanym do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków¹⁸.

(akta kontroli str. 58-74)

1.3. Liczba pracowników w Instytucji wynosiła wg stanu na koniec:

- 2021 r.: sześć osób (w tym pięć w administracji i jedna w obsłudze; 4,5 etatu),
- 2022 r.: 11 osób (w tym siedem w administracji, trzy w obsłudze i jeden pracownik techniczny; 8,5 etatu),
- 2023 r.: 11 osób (w tym sześć w administracji, cztery w obsłudze i jeden pracownik techniczny; 9,1 etatu),
- 31 marca 2024 r.: 12 osób (w tym siedem w administracji, cztery w obsłudze i jeden pracownik techniczny; 9,23 etatu).

Łączne wynagrodzenie z ww. tytułu wynosiło: 300,4 tys. zł (2021 r.), 565,8 tys. zł (2022 r.), 715,8 tys. zł (2023 r.) i 208,9 tys. zł (31 marca 2024 r.).

(akta kontroli str. 98)

W okresie objętym kontrolą Willa zawarła 517 umów cywilnoprawnych¹⁹, w tym 129 w 2021 r., 162 w 2022 r., 169 w 2023 r. i 57 w 2024 r. (I kwartał). Poniesione z tego tytułu koszty wynosiły 1 765,5 tys. zł, w tym: 445,2 tys. zł (2021 r.), 448,4 tys. zł (2022 r.), 671,2 tys. zł (2023 r.) i 200,7 tys. zł (I kwartał 2024 r.). W 92 przypadkach ww. umowy zobowiązywały do przeniesienia autorskich praw majątkowych.

Dyrektor wyjaśniła: *w tej instytucji można wyróżnić trzy grupy umów o świadczenie usług: 1) artyści wykonawcy: aktorzy, muzycy, wokaliści; 2) obsługa techniczna wydarzeń eventów/spektakli; 3) pozostałe kwestie m.in.: prace*

¹⁷ Gminy Miasto Szczecin; pisma z: 17 grudnia 2021 r., 30 maja 2022 r., 15 listopada 2023 r., 12 marca 2024 r., 22 kwietnia 2024 r. oraz 25 lipca 2024 r.

¹⁸ Nr rej. A-893, nr decyzji K1.16801/14/74 z 20 grudnia 1974 r.

¹⁹ Umowy o dzieło, umowy zlecenia.

gospodarcze, przewodnicy, tłumacze. W pierwszej grupie znajdują się osoby występujące w ramach wydarzeń artystycznych, spektakli, koncertów, recitali, które wystawiane są w Willi Lentza. Grupa druga obejmuje osoby zaangażowane w realizację powyższych wydarzeń, ale nie występują przed publicznością (nagłośnienie, oświetlenie, technicy, obsługa, obsługa foto i film). Grupa trzecia obejmuje osoby, których świadczenia nie są związane tylko z konkretnymi wydarzeniami, ale mają charakter doraźny i ustalane na bieżąco w zależności od potrzeb i oczekiwań, trudne do ujęcia w harmonogramie, a zatem niekwalifikujące się do zawarcia umowy o pracę.

(akta kontroli str. 99, 111)

W latach 2021-2024 (I kwartał), poza jednym przypadkiem²⁰, pracownicy Willi zatrudnieni na podstawie umów o pracę, nie wykonywali dodatkowych czynności na podstawie umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 99, 422-443, 567-571)

1.4. W okresie objętym kontrolą zatrudniono w Instytucji łącznie 13 osób, spośród których, tylko w jednym przypadku zatrudnienie było poprzedzone ogłoszeniem o naborze na wolne stanowisko na stronie BIP Willi. Było to niezgodne z art. 4 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. g oraz w zw. z art. 8 ust. 2 i 3 uodip, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto badanie procesu rekrutacji pracownika, którego nabór na wolne stanowisko został ogłoszony na stronie BIP wykazało, że zatrudniona osoba spełniała wymogi w zakresie wykształcenia i doświadczenia określone w ogłoszeniu.

(akta kontroli str. 107)

W Willi nie opracowano i nie wdrożono wewnętrznych uregulowań dotyczących zatrudniania pracowników. W sprawie ich braku Dyrektor wyjaśniła: *ze względu na wielkość instytucji i możliwość przestrzeni Willa Lentza bardzo ostrożnie podejmuje zatrudnianie nowych pracowników i powoli rozbudowuje zespół, aby zapewnić odpowiednie warunki pracy oraz bhp. Cały czas – jako najmłodsza i najmniejsza instytucja samorządowa w mieście testuje rozwiązania systemowe i udoskonala schemat organizacyjny. Z uwagi na charakter spełnianych na rzecz naszej instytucji świadczeń (często doraźne, trudne do ułożenia w harmonogramie opierające się o indywidualną wiedzę specjalistyczną i doświadczenie danego współpracownika) podejmujemy często współpracę na zasadzie umów o świadczenie usług.*

(akta kontroli str. 110)

1.5. Według § 4 ust. 2 aktu o utworzeniu Willa nie była instytucją artystyczną w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy o działalności kulturalnej. W Instytucji nie zatrudniano pracowników artystycznych (w rozumieniu art. 26a ust. 2 ww. ustawy), w związku z powyższym Dyrektor nie udzielała zgód na wykonywanie przez nich dodatkowego zatrudnienia lub zajęć na rzecz innego podmiotu.

(akta kontroli str. 9, 98)

1.6. Zgodnie z § 4 umowy w sprawie warunków organizacyjno-finansowych działalności Willi Lentza w Szczecinie oraz programu jej działania z 15 grudnia 2021 r.²¹ pomiędzy Organizatorem, a kandydatką na stanowisko dyrektora Willi, dyrektor zobowiązał się do niewykonywania w czasie trwania umowy, bez uprzedniej pisemnej zgody Organizatora, jakichkolwiek dodatkowych prac, które stanowiłyby działalność konkurencyjną w stosunku do działalności prowadzonej przez Instytucję. Zakaz konkurencji nie dotyczył działalności naukowej, dydaktycznej, szkoleniowej,

²⁰ Pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę z 19 stycznia 2024 r. na 1/8 etatu na stanowisku specjalisty ds. koordynacji i rozwoju usług, jednocześnie wykonywał dodatkowe czynności na podstawie umowy zlecenia z 2 stycznia 2024 r. w zakresie pomocy w organizacji wydarzeń w Willi. Zakres prac ujętych w umowie zlecenia nie był tożsamy z zakresem obowiązków wynikających z umowy o pracę.

²¹ Dalej: umowa w sprawie warunków działalności Willi.

sportowej, charytatywnej, społecznej, publicystycznej, politycznej, wydawniczej prowadzonej przez dyrektora, jeżeli ich charakter lub rozmiary nie utrudniają należytego wykonywania obowiązków wynikających z umowy. Dyrektor w okresie objętym kontrolą, poza pełnioną funkcją, uzyskała dochody z tytułu: umowy zlecenia²², w ramach zespołu do którego została powołana na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta Szczecin²³ oraz umowy o dzieło²⁴, wykonywanego w czasie urlopu wypoczynkowego.

(akta kontroli str. 13-17, 103-106, 366, 369)

1.7. W okresie objętym kontrolą Instytucja nie współpracowała z wolontariuszami ani nie podejmowała działań w celu ich pozyskania.

Dyrektor wyjaśniła: *Willa nie podejmowała dotychczas współpracy z wolontariuszami ze względów organizacyjno-lokalowych. W szczególności zaś na brak możliwości zapewnienia potencjalnym wolontariuszom stanowisk pracy w części administracyjno-biurowej. Willa posiada ograniczoną liczbę pomieszczeń administracyjnych i socjalnych, stąd brak jest możliwości na wygospodarowanie dodatkowego pomieszczenia dla wolontariuszy. Z uwagi na ograniczenia lokalowe przyjęliśmy zasadę współpracy z mniej licznym, ale za to bardziej doświadczonym i samodzielnym personelem. (...) Po planowanej budowie pawilonu administracyjnego wdrożona zostanie systemowa współpraca z wolontariuszami.*

(akta kontroli str. 103, 370)

1.8. W okresie objętym kontrolą w celu pozyskania przychodów własnych Willa złożyła 11 wniosków o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych na łączną kwotę 1 771,4 tys. zł, z: czterech Programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Muzyka 2022 i 2024²⁵, Infrastruktura Domów Kultury 2022²⁶, Sztuki Wizualne 2023²⁷ i Edukacja Kulturalna 2024²⁸), Grantów Fundacji Lotto²⁹, Programu Rzeźba w przestrzeni publicznej dla Niepodległej – 2024³⁰, Funduszu Małych Projektów³¹, Fundacji Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz SANPROBI Sp. z o.o. sp.k.³². Według stanu na 19 lipca 2024 r. jeden wniosek otrzymał dofinansowanie w kwocie 114,1 tys. zł (Fundusz Małych Projektów), dwa były w trakcie oceny, a pozostałe osiem nie otrzymało dofinansowania.

(akta kontroli str. 97)

1.9. Willa w latach 2021-2024 (I kwartał) zawarła 98 umów (z przeniesieniem autorskich praw majątkowych) na kwotę 616,9 tys. zł³³ oraz pięć umów

²² Z Muzeum Techniki i Komunikacji – Zajeżdźnia Sztuki w Szczecinie, realizacji projektu pn. „Historia techniki na Pomorzu - transgraniczna współpraca muzeów w Anklam i Szczecinie”.

²³ Nr 13/20 z 13 stycznia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu ds. realizacji projektu pn. „Historia techniki na Pomorzu – transgraniczna współpraca muzeów w Anklam i Szczecinie (zm. zarządzeniem nr 149/21 z 30 marca 2021 r.).

²⁴ Z fundacją Na Rzecz Instrumentów Dętych z siedzibą w Łomnicy w zakresie prezentacji autorskich wykładów.

²⁵ W ramach projektów: Międzynarodowy Festiwal Muzyczny „Karol Szymanowski w Willi Lentza”, Saxludium Jesienne – cykl koncertów saksofonowych oraz III Międzynarodowy Konkurs Kompozytorski i Festiwal Kameralnej Muzyki Saksonowej SAXandVILLAS 2024.

²⁶ W ramach projektu zakupu fortepianu akustycznego na potrzeby organizacji koncertów pianistycznych w Willi Lentza.

²⁷ W ramach projektu Rekonfiguracje – interwencje artystyczne i dyskusje o sztuce w przestrzeni publicznej wokół szczecińskiej Willi Lentza.

²⁸ W ramach projektu Samba and Willa.

²⁹ W ramach projektu Charlie Chaplin w ogrodzie Willi Lentza.

³⁰ W ramach projektu Syntezy: rzeźba współczesna Sfinks Krzysztofa M. Bednarskiego w historycznym kontekście szczecińskiej Willi Lentza.

³¹ W ramach projektu Szczecin w malarstwie przełomu XIX i XX wieku. Ze zbiorów kolekcjonerów szczecińskich jako transgraniczna oferta kulturalna.

³² W ramach projektu Fryderyk Chopin w Willi Lentza. Dzieła wszystkie. Udzielenie wsparcia w ramach projektu na 15 koncertów.

³³ W tym w: 2021 r. - 31 umów na kwotę 259,9 tys. zł, 2022 r. - osiem umów na kwotę 30,9 tys. zł, 2023 r. - 42 umów na kwotę 197,8 tys. zł oraz w 2024 r. (I kwartał) - 17 umów na kwotę 128,3 tys. zł.

o korzystanie z utworu (licencyjnych) na kwotę 20,4 tys. zł. Instytucja nie zawierała umów (przeniesienia autorskich praw majątkowych) z własnymi pracownikami. W Willi nie istniały umowy dotyczące utrwalania, rozporządzania i korzystania z fonogramów lub wideogramów utworów lub ich artystycznych wykonań oraz tworzenia i eksploatacji utworów audiowizualnych, który Instytucja była producentem.

(akta kontroli str. 112-117)

W ewidencji księgowej wartości niematerialnych i prawnych prowadzonej przez Willę nie ujmowano autorskich praw majątkowych przeniesionych na Instytucję na podstawie ww. umów, nie dokonywano ich inwentaryzacji, ani nie wyceniano, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 94, 312-329, 576)

W Willi nie istniały wewnętrzne procedury regulujące: nabywanie i zbywanie autorskich praw majątkowych oraz udzielanie licencji.

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *Zgodnie z przyjętymi przez Dyрекcję Willi wytycznymi, instytucja kultury każdorazowo dąży do nabycia autorskich praw majątkowych lub majątkowych praw pokrewnych w najszerszym dopuszczalnym przez prawo zakresie lub do uzyskania licencji wyłącznej. Do skutecznego uregulowania spraw związanych z przeniesieniem autorskich praw majątkowych oraz udzieleniem licencji wyłącznej konieczne jest każdorazowo zawarcie umowy w formie pisemnej (...) (art. 53 i art. 67 ust. 5 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). (...) W związku z powyższym nie jest możliwe skuteczne zastąpienie wspomnianych umów regulacją w postaci ogólnych warunków lub polityki co istotnie zmniejsza zasadność wydawania wspomnianych dokumentów. W związku z powyższym nasza instytucja prowadzi prace nad opracowaniem wzorcowej klauzuli zabezpieczającej nabycie autorskich praw majątkowych na rzecz Willi oraz korzysta z doradztwa radcy prawnego specjalizującego się w tej tematyce obrotu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. (...).*

(akta kontroli str. 100, 445-446)

Badanie dziesięciu umów (z przeniesieniem autorskich praw majątkowych)³⁴ o łącznej kwocie 234,3 tys. zł (tj. 38 % ogółu) wykazało, że:

- przedmiotem ww. umów było: skomponowanie utworu na orkiestrę na inaugurację działalności Willi; napisanie autorskiego scenariusza do przedstawienia³⁵; napisanie książki³⁶; wykonanie projektów graficznych do materiałów promocyjnych Willi; wykonanie animacji mappingowej wirtualnej galerii obrazów³⁷; stworzenie filmu dokumentalnego³⁸; produkcja materiałów wideo (relacje lub reportaż z wydarzeń organizowanych przez Willę);
- w każdej z umów dokładnie określono jej przedmiot; zawarto zapisy dotyczące przeniesienia autorskich praw majątkowych na Instytucję, zgodnie z którymi wykonawcy przenosili na Willę autorskie prawa majątkowe do nieograniczonego w czasie korzystania z utworu (dzieła) i rozporządzania nim, w tym do wprowadzania wszelkich zmian według uznania Instytucji i korzystania w formie papierowej, elektronicznej i utrwalonej na innych nośnikach; wraz z ich przeniesieniem wykonawcy w ramach wynagrodzenia wynikającego z umowy przenosili na Instytucję prawo do wykonywania praw zależnych i korzystania

³⁴ Umowy nr: 19/2021 z 4 maja 2021 r. (na kwotę 12,5 tys. zł), WL/81/2021 z 7 maja 2021 r. (12,5 tys. zł), WL/JK/01/2024 z 31 stycznia 2024 r. (40,9 tys. zł), WL/JK/01/2023 z 30 stycznia 2023 r. (25,8 tys. zł), z 15 maja 2021 r. (15 tys. zł), 9/2023 z 2 stycznia 2023 r. (5,3 tys. zł), 18/2021 z 4 sierpnia 2021 r. (13,1 tys. zł), 5/2022 z 5 maja 2022 r. (4 tys. zł), 01/04/2023 z 1 kwietnia 2023 r. (53,5 tys. zł), z 31 maja 2021 r. (51,7 tys. zł).

³⁵ „Frieda. Kolekcjonerka w Westendu”.

³⁶ „Kolekcja sztuki Friedy i Wilhelma Doeringów”.

³⁷ „Czas. Kolor. Przestrzeń”.

³⁸ „Szczecińska Willa Lentza – powrót do świętości”.

z utworów zależnych na wszelkich polach eksploatacji i w pełnym zakresie (wymienionych szczegółowo w umowie);

- w każdej z umów określono pola eksploatacji (m.in. w zakresie: używania; wykorzystania w całości lub w części utworu oraz dokonywania zmian utworu³⁹; utrwalania i zwielokrotniania utworu⁴⁰; wprowadzania do obrotu nośników wszelkiego rodzaju z zapisem utworu; obrotu oryginałem albo egzemplarzami na których utwór utrwalono⁴¹; rozpowszechniania utworu⁴²; przekazywania lub przesyłania zapisów utworu⁴³; zamieszczania w materiałach związanych z prowadzeniem działalności przez Willę; zezwalania na wykonywanie zależnego prawa autorskiego w zakresie pól eksploatacji określonych w umowie; udzielania licencji do korzystania z utworu na polach eksploatacji określonych w umowie;

- wynagrodzenie obejmowało: wykonanie utworu, przeniesienie na Willę praw autorskich określonych w umowie, w tym na wszystkich wskazanych polach eksploatacji, nabycie praw do nośników, na których utwór wykonano (utrwalono), wszelkie koszty związane z realizacją przedmiotu umowy;

- w żadnej z badanych umów nie wyceniono odrębnie przeniesionych na Willę autorskich praw majątkowych;

- określono moment przejścia autorskich praw majątkowych na Willę, tj. z chwilą przekazania utworu (końcowego odbioru utworu) i za wynagrodzeniem.

(akta kontroli str. 312-329, 494-562)

1.10. W okresie objętym kontrolą Organizator przeprowadził w Willi jedną kontrolę w zakresie gospodarki finansowej w 2022 r. ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości wykorzystania środków publicznych przyznanych z budżetu Gminy Miasto Szczecin. Stwierdzone w ramach ww. kontroli nieprawidłowości dotyczyły m.in.: nieterminowego regulowania zobowiązań, w tym publicznoprawnych; braku dokumentacji potwierdzającej cel i zasadność wypłaty i wpłaty gotówkowej w wysokości 20 tys. zł; braku dokumentacji rozchodowej alkoholu zakupionego na łączną kwotę 31,5 tys. zł; braku dokumentacji potwierdzającej każdorazowe zapotrzebowanie na usługi przejazdów taksówkami, na które wydatkowano 16,4 tys. zł; braku uzgodnienia sald rachunków bankowych z ewidencją księgową w ramach inwentaryzacji rocznej; nierzetelnego prowadzenia dokumentacji dot. liczby przepracowanych godzin i zakresu wykonywanych prac w umowach cywilnoprawnych; braku opracowanych zasad windykacji należności oraz terminowości i prawidłowości rozliczeń delegacji służbowych. Nie stwierdzono przypadków wykorzystania dotacji niezgodnie z umową.

W związku z ustaleniami ww. kontroli w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Dyrektora zawarto 17 zaleceń i uwag pokontrolnych. W odpowiedzi Dyrektor poinformował Urząd⁴⁴, iż 13 maja 2024 r. została uaktualniona Polityka rachunkowości, zasady windykacji zostaną opracowane w terminie do 30 września 2024 r.⁴⁵, a pozostałe zalecenia zostały przyjęte do stosowania⁴⁶.

³⁹ Według uznania Willi, bez potrzeby uzyskania odrębnej zgody Wykonawcy.

⁴⁰ Dowolną techniką i zgodnie z zapotrzebowaniem Willi, w tym techniką cyfrową, m.in. poprzez dyskiety, płyty CD/DVD, taśmy magnetyczne, nośniki magnetoptyczne, urządzenia elektrotechniczne, wprowadzanie do pamięci komputera oraz do sieci komputerowej.

⁴¹ Wprowadzenie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy.

⁴² Publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, publiczne udostępnianie.

⁴³ Pomiędzy komputerami, serwerami i użytkownikami, innymi odbiorcami przy pomocy wszelkiego rodzaju środków i technik.

⁴⁴ Pismem z 24 maja 2024 r.

⁴⁵ Zarządzeniem nr 18/2024 Dyrektora Willi Lentza z 31 lipca 2024 r. wprowadzono windykację należności.

⁴⁶ Pismem z 9 sierpnia 2024 r. Dyrektor wyjaśniła, w jaki sposób pozostałe zalecenia zostały przyjęte do stosowania oraz jakie podjęła działania w celu realizacji ww. zaleceń.

Ponadto w Willi przeprowadzone zostały kontrole przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych⁴⁷ (stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła różnic w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – dokonano prawidłowego naliczenia wysokości składek i złożono nowe raporty) oraz Państwową Inspekcję Pracy⁴⁸ (nieprawidłowości dotyczyły: uchybienia w aktach osobowych dwóch pracowników, brak w obwieszczeniu wszystkich stanowisk pracy przyporządkowanych do obowiązujących systemów i rozkładów czasu pracy, brak części dokumentów potwierdzających liczbę godzin wykonywanych umów zlecenia, błędy w ewidencji czasu pracy – poinformowano o zrealizowaniu wniosków i nakazów⁴⁹).

(akta kontroli str. 101-102, 330-352, 446-454)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zawarcie umów o pracę z 12 pracownikami (spośród 13 zatrudnionych w Willi) nie było poprzedzone ogłoszeniem o naborze na wolne stanowiska na stronie BIP Instytucji. Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 uodip podmioty reprezentujące jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego mają obowiązek udostępnienia informacji publicznej. Informacją publiczną stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. g ww. ustawy jest informacja o naborze kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska w ww. podmiotach. Podmioty te zobligowane są do udostępnienia informacji publicznej w BIP (art. 8 ust. 2 i 3 ww. ustawy).

(akta kontroli str. 107)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *W myśl art. 6 ust. 3 lit. g ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej Informacją publiczną, jest informacja o naborze kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska, w zakresie określonym w przepisach odrębnych. Zważywszy na przedmiot działalności Willi oraz jej sposób utworzenia takim przepisami odrębnymi jest ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (dalej: UoPsam). Przepis z art. 3 UoPsam, stanowi, że przepisów tej ustawy nie stosuje się do pracowników zatrudnionych w jednostkach wymienionych w art. 2 (regulującym zakres zastosowania ustawy), których status prawny określają odrębne przepisy. Do zbioru odrębnych przepisów należy ustawa (...) o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. W myśl art. 26a wspomnianej ustawy do pracowników instytucji kultury stosuje się przepisy Kodeksu pracy, z zastrzeżeniem przepisów art. 26b–26d. Zdaniem doktryny powyższe prowadzi do wniosku, że do opisanej powyżej grupy zatrudnionych nie znajdują zastosowania przepisy ustawy o pracownikach samorządowych. W konsekwencji do Willi nie mają również zastosowania przepisy UoPsam regulujące nawiązanie z pracownikiem samorządowym zatrudnianym na podstawie umowy o pracę stosunku pracy, z których wynika obowiązek ogłoszenia o naborze. Niezależnie od powyższego wyjaśniamy, iż wybór każdego z kandydatów poprzedzony był CV oraz analizą jakości pracy w Willi na umowę-zlecenie (...) oraz referencjami (...). Do instytucji kultury nie odnosi się wymóg przeprowadzania naboru na wolne stanowiska pracy.*

(akta kontroli str. 109-110, 492-493, 1357-1358)

Zdaniem NIK ww. przepisy określają obowiązek instytucji kultury - jako podmiotu wykonującej zadania publiczne w postaci prowadzenia działalności kulturalnej - udostępniać informację w BIP o naborze na wolne stanowisko pracy. Zwrot

⁴⁷ W 2023 r. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne i innych składek oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Protokół kontroli z 24 sierpnia 2023 r.

⁴⁸ W 2023 r. w zakresie prawnej ochrony pracy, legalności zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy. Wystąpienie oraz nakaz z 29 grudnia 2023 r.

⁴⁹ Pismem z 17 kwietnia 2024 r.

„w zakresie określonym w przepisach odrębnych” (art. 6 ust. 1 pkt 3 lit. g) dotyczy trybu naboru i wymagań stawianym kandydatom do objęcia danego stanowiska, jakie z tych odrębnych przepisów wynikają, a nie z faktu czy o naborze na wolne stanowiska w ww. podmiotach trzeba (bądź nie) poinformować w BIP.

Jednocześnie NIK wskazuje, że w Willi nie wprowadzono wewnętrznych uregulowań dotyczących zatrudniania pracowników, co dodatkowo czyniło proces rekrutacji pracowników nietransparentnym.

2. W ewidencji księgowej wartości niematerialnych i prawnych prowadzonej przez Willę nie ujmowano nabytych przez Instytucję autorskich praw majątkowych (za wyjątkiem zakupionych licencji na programy komputerowe) oraz nie dokonywano ich inwentaryzacji, co stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości, art. 1 ust. 1 i ust. 2 pkt 9 ustawy prawo autorskie oraz art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Ponadto badanie 10 umów o dzieło⁵⁰, w ramach których nastąpiło przeniesienie autorskich praw majątkowych na Instytucję wykazało, że nabyte autorskie prawa majątkowe (wykorzystywane przez Willę przez okres dłuższy niż rok) nie były wyceniane, w konsekwencji nie ujmowano ich w ww. ewidencji oraz nie inwentaryzowano.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości przez wartości niematerialne i prawne rozumie się nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe i licencje. Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy prawo autorskie przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). Ponadto wartości niematerialne i prawne powinny być inwentaryzowane drogą weryfikacji na ostatni dzień każdego roku obrotowego (zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości).

(akta kontroli str. 94, 312-329, 494-562, 576)

Główna księgowa wyjaśniła m.in.: *w ewidencji księgowej wartości niematerialnych i prawnych instytucja ujmuje zakupione licencje i prawa autorskie. Umowy o dzieło z przeniesieniem praw autorskich były umowami o wykonanie utworów i takie czynności były wycenione (usługa wykonania), prawa autorskie, które w ramach tych umów przenoszone były na instytucję, nie podlegały bezpośrednio wycenie, w związku z czym przedmiot umowy, jakim było wykonanie czynności, odnoszony był w ewidencji księgowej bezpośrednio w koszty. Umowy (...) widnieją w rejestrze umów wraz z ich przedmiotem, natomiast z uwagi na bezpośrednie odniesienie wydatku w koszty, instytucja nie przeprowadzała inwentaryzacji.*

(akta kontroli str. 370)

Dyrektor Willi wyjaśniła: *we wszystkich wspomnianych w ww. piśmie przypadkach przeniesienie autorskich praw majątkowych stanowiło element większego przedsięwzięcia, jakim było wykonanie zamówionego przez Willę dzieła, a następnie nabycie jego własności. Z punktu widzenia Instytucji kluczowe znaczenie miało samo pozyskanie dzieła i możliwość jego wykorzystywania w działalności Willi. Fakt, iż zamawiane dzieło spełniało jednocześnie przesłanki definicyjne utworu z art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych spowodowało, iż Willa zdecydowała się dodatkowo zabezpieczyć swoje władztwo poprzez uzyskanie*

⁵⁰ Nr: 19/2021 z 4 maja 2021 r. (na kwotę 12,5 tys. zł), WL/81/2021 z 7 maja 2021 r. (12,5 tys. zł), WL/JK/01/2024 z 31 stycznia 2024 r. (40,9 tys. zł), WL/JK/01/2023 z 30 stycznia 2023 r. (25,8 tys. zł), z 15 maja 2021 r. (15 tys. zł), 9/2023 z 2 stycznia 2023 r. (5,3 tys. zł), 18/2021 z 4 sierpnia 2021 r. (13,1 tys. zł), 5/2022 z 5 maja 2022 r. (4 tys. zł), 01/04/2023 z 1 kwietnia 2023 r. (53,5 tys. zł), z 31 maja 2021 r. (51,7 tys. zł).

autorskich praw majątkowych do dzieła rozumianego jako utwór. Willa nie uznała poszczególnych praw majątkowych za składnik aktywów instytucji, nie ujęła ich w księgach rachunkowych i nie wykazała w sprawozdaniach finansowych, ponieważ nie były zasobami o ściśle określonej wartości. Uzyskując prawa autorskie do dzieła Willa kierowała się przede wszystkim chęcią ograniczenia twórcy w tworzeniu podobnych dzieł w przyszłości, a tym samym dodatkowego uwypuklenia indywidualnego charakteru zamawianego wytworu.

(akta kontroli str. 573)

W ocenie NIK z ww. przepisów wynika obowiązek ewidencjonowania i inwentaryzacji nabytych autorskich praw majątkowych (zaliczanych do wartości niematerialnych i prawnych), a Instytucja powinna uprzednio dokonać ich wyceny.

OCENA CZĄSTKOWA

Regulaminy organizacyjne Willi, obowiązujące w okresie objętym kontrolą, zostały uprzednio zaopiniowane przez Organizatora. Z wyjątkiem jednego, wszystkie 12 naborów na wolne stanowiska pracy przeprowadzono bez uprzedniego ogłoszenia w BIP, co dodatkowo przy braku wewnętrznych uregulowań dotyczących zatrudniania pracowników czyniło proces rekrutacji pracowników nietransparentnym. Zawierane przez Willę umowy o dzieło, w ramach których Instytucja nabywała autorskie prawa majątkowe zostały rzetelnie sporządzone oraz dostatecznie zabezpieczały jej interesy. Działaniem nieprawidłowym było nie wycenianie przez Instytucję nabytych ww. praw i w konsekwencji nie ujmowanie ich w ewidencji księgowej wartości niematerialnych i prawnych oraz ich nie inwentaryzowanie.

OBSZAR

2. Realizacja zadań statutowych.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zgodnie ze statutem podstawowym celem działania Willi było prowadzenie działalności kulturalnej, a także podejmowanie działań służących upowszechnianiu, zachowaniu oraz promocji dziedzictwa kulturowego Szczecina. Do zakresu działalności Instytucji należało: organizowanie wydarzeń kulturalnych; inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć nawiązujących w szczególności do historii Szczecina; inicjowanie i koordynowanie projektów badawczych w sferze kultury; upowszechnianie i promocja dziedzictwa kulturowego Szczecina; współpraca z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi i twórcami indywidualnymi oraz innymi podmiotami w zakresie realizacji zadań statutowych na terenie kraju i za granicą oraz prowadzenie działalności wydawniczej. Według § 12 statutu Willa mogła prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą⁵¹, do zakresu której należało: realizacja imprez zleconych, usług promocyjno-reklamowych, usług wydawniczych, usług handlowych i gastronomicznych oraz wynajem i dzierżawa posiadanych składników majątkowych. Przychody uzyskiwane z działalności gospodarczej mogły być przeznaczone wyłącznie na realizację działalności statutowej.

(akta kontroli str. 56-57)

W Instytucji od czasu jej powołania do zakończenia czynności kontrolnych nie działała Rada Programowa, pomimo iż zgodnie z § 8 ust. 4 statutu organem doradczym Dyrektora jest Rada Programowa Willi Lentza, której skład ustala Dyrektor, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 56)

Według programu działania Willi na lata 2021-2024, będącego załącznikiem do umowy w sprawie warunków działalności Willi⁵² jako kierunki działań programowych wskazano: koncerty kameralne, spotkania dyskusyjne i twórcze, kino artystyczne, wystawy, w tym sztuki współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem fotografii

⁵¹ Zgodnie z obowiązującymi przepisami, o ile ta nie spowoduje ograniczenia jej działalności statutowej.

⁵² Na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy o działalności kulturalnej; dalej: Program działania.

i plakatu, małe formy teatralne oraz działalność wydawnicza. Ponadto opisano przykładową działalność programową w zakresie: działalności wystawienniczej; teatralnej; wydawniczej oraz koncertowej.

(akta kontroli str. 18-47)

W badanym okresie w Willi prowadzono działalność kulturalną, zgodnie z przyjętym Programem działania, tj. w zakresie: koncertów (m.in. w ramach cyklu: Juvenum Hortus, Ikony kultury, Jazz w Willi, Wielcy Koncertmistrzowie, Szymanowski, Fryderyk Chopin w Willi Lentza, AD Astra, a także Polonez & Willa, Walc & Willa, SAXandVILLAS, Międzynarodowy Festiwal Saksofonowy); wystaw (m.in.: Willa Lentza. Historia (od) nowa, Notatki z pustki⁵³, Szczecin humanistyczny w Willi Lentza⁵⁴, Niedźwiedź⁵⁵, Nokturny⁵⁶, Dziedzictwo Architektoniczne Szczecina, Lex Drewiński w Willi Lentza); spotkań, debat i wykładów (m.in. z cyklu Wartości w kulturze⁵⁷, w ramach wydarzenia Kochamy książki, projektów dot. dziedzictwa Szczecina); spektakli (1888. Willa miłości⁵⁸, Akompaniator, Zatrudnimy Starego clowna, Frida. Kolekcjonerka z Westendu, Życie jest średnie); wydawnictwa (Almanach 2022. Szczeciński Westend & Willa Lentza, Szczecińskie Requiem Krzysztofa Pandereckiego, Dziedzictwo architektoniczne Szczecina). Ponadto Instytucja realizowała inne formy działalności: zwiedzanie Willi⁵⁹, projekcje filmowe⁶⁰, Mapping 1888 Iluzja czasu, oprowadzanie kuratorskie, Dzień przewodnika turystycznego, Noc Muzeów⁶¹, wydarzenia plenerowe⁶².

(akta kontroli str. 287-311)

Zgodnie ze sprawozdaniami z wykonania planów finansowych z działalności merytorycznej liczba i rodzaj zrealizowanych przez Willę wydarzeń artystycznych oraz liczba odbiorców przedstawiała się następująco:

- w 2021 r.: ogółem 244 wydarzeń i 31 238 odbiorców, w tym: 33 koncerty (3 167 odbiorców); pięć wystaw (21 863), osiem spotkań (216), 19 spektakli (652), trzy wydawnictwa (1 000 szt. nakładu) oraz 176 innych form działalności (4 340);

- w 2022 r.: ogółem 285 wydarzeń i 23 175 odbiorców, w tym: 48 koncertów (3 597 odbiorców), osiem wystaw (11 010), pięć spotkań (136), 24 spektakle (986), dwa wydawnictwa (600 szt. nakładu) oraz 198 innych formy działalności (6 846) - liczba wydarzeń organizowanych przez Willę oraz liczba uczestników ww. wydarzeń wzrosła odpowiednio o 1 386,4% oraz 1 754,9%;

- w 2023 r.: ogółem 240 wydarzeń i 90 657 odbiorców, w tym: 53 koncerty (4 255 odbiorców), 13 wystaw (73 033), 20 spotkań (1 098), 42 spektakle (3 180), jedno wydawnictwo (250 szt. nakładu) oraz 111 innych formy działalności (9 091).

Zgodnie z ww. sprawozdaniami największym zainteresowaniem odwiedzających cieszyły się wystawy i koncerty.

(akta kontroli str. 648-649, 657-661, 673-686)

Analiza przedkładanych przez Instytucję Organizatorowi sprawozdań z wykonania planu finansowego w części działalności merytorycznej wykazała, że nie zawsze były one sporządzane rzetelnie, tj.:

⁵³ Wystawa fotografii Tomasza Lazara.

⁵⁴ Tak wygląda prawdziwa poetka. Listy i kolaże Wisławy Szymborskiej do Joanny Kulmowej.

⁵⁵ Rzeźba w ogrodzie Willi Lentza.

⁵⁶ Wystawa W. Siudmaka.

⁵⁷ Tematy debat: Kreatywność w kulturze, Prawda w kulturze, Tradycja w kulturze, Uczciwość w kulturze.

⁵⁸ Sztuka teatralna zrealizowana na zamówienie Willi Lentza z okazji inauguracji instytucji kultury.

⁵⁹ Z przewodnikiem, bez przewodnika, zaproszonych gości i grup, świąteczne zwiedzanie, np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Ojca w Willi Lentza.

⁶⁰ M.in.: „Szczecińska Willa Lentza – powrót do świetności”, o I.J. Paderewskim w ramach festiwalu „Sacrum non profanum” oraz projekcje filmów artystycznych.

⁶¹ W ramach ogólnoeuropejskich obchodów Nocy Muzeów.

⁶² „Słodkie śniadania w ogrodzie Augusta Lentza”.

- za 2021 r. wskazano, iż wydano trzy pozycje wydawnicze, podczas gdy zrealizowano tylko jedną publikację tj. Publikacja Willa Lentza. Historia (od) nowa;
- za 2021 r. i 2022 r. w podsumowaniu ogółem liczby widzów (uczestników) zawarto nakład wydawniczy w ilości łącznie 1 600, co zawyżyło liczbę odbiorców za lata 2021-2022 o ww. ilość;
- za 2023 r. wskazano, iż odbyło się 20 (spotkań, wykładów i debat), podczas gdy takich wydarzeń było łącznie 16 spotkań; co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Przedmiotowe sprawozdania wskazywały tendencję wzrostową w zakresie liczby wydarzeń oraz liczby widzów (uczestników) mierzoną na podstawie wykonania roku 2022 w stosunku do roku 2021. Willa osiągała zaplanowane w wskaźniki na poziomie od 100% do 685,7% (w zakresie liczby wydarzeń) oraz od 93,8% do 1175,5% (w zakresie liczby uczestników). W przypadku sprawozdania za 2023 r. w ww. zakresie zostało ono sporządzone w sposób nieprawidłowy, uniemożliwiający analizę dynamiki przedmiotowego wykonania, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 648-649, 657-661, 673-686)

W sprawie prowadzonych przez Willę analizy potrzeb kulturalnych Dyrektor wyjaśniła m.in: *Willa stara się utrzymać swój wizerunek jako artystycznego salonu miasta – miejsca o unikalnym, wieloaspektowym charakterze i repertuarze, którego oferta kulturalna skierowana jest do osób o wysokich wymaganiach zarówno jakościowych jak i estetycznych. Jeżeli chodzi o prezentowane pozycje programowe, to zdecydowana większość ma charakter jednorazowy – są to koncerty muzyki klasycznej, jazzowej, wydarzenia prezentujące muzykę taneczną. W ogromnej większości pozycje te cieszą się wysoką frekwencją widzów. Do wydarzeń powtarzalnych należą przedstawienia teatralne, w tym realizacje inspirowane historią miejsca, tworzone na zamówienie instytucji (...), ale także przedstawienia kameralne o uniwersalnym charakterze (...). Kierownictwo Willi na bieżąco monitoruje wskaźniki frekwencyjne na poszczególnych wydarzeniach, tak aby w przypadku malejącej frekwencji móc na czas odpowiednio zaplanować program wydarzeń. (...) Identyfikacja potrzeb kulturalnych w Willi jest wypadkową następujących typów analiz: ilości sprzedanych biletów i tempa ich sprzedaży, analiza komentarzy po wydarzeniach (...), w social mediach, analiza programu innych instytucji kultury (...), rozmowy z artystami, w zespole, z uczestnikami wydarzeń, (...), współpraca z innymi podmiotami i instytucjami, partnerstwo z biznesem. (...) Nie zawsze należy kierować się sukcesem frekwencyjnym lub ekonomicznym - instytucje kultury mają o wiele ważniejszą rolę do spełnienia. (...) Inaczej traktowane są pod względem programu „popkulturowe” Noce Muzeów, gdzie staramy się dotrzeć do przeciętnego widza, a inaczej traktujemy nasze misyjne wydarzenia np. Debaty o wartościach w kulturze, gdzie liczy się potencjał komunikacyjny każdego uczestnika dyskusji a nie liczba. Willa stara się zachować balans, utrzymując wysoki poziom prezentowanych wydarzeń.*

(akta kontroli str. 460-461)

2.2. W sprawie negatywnych czynników wpływających na zakres i efektywność prowadzonej działalności merytorycznej Dyrektor wyjaśniła, że: *otwarcie instytucji i jej bieżąca działalność bardzo utrudniała pandemia covid i związane z nią zachorowania członków zespołu instytucji oraz ograniczenia w kontaktach i ograniczenia w ilości uczestników wydarzeń. Ponadto w roku 2023 zanotowano znaczny wzrost kosztów towarów i usług.*

(akta kontroli str. 103)

2.3. W okresie objętym kontrolą w Willi w celu poprawy jakości organizowanych działań artystycznych, warunków i bezpieczeństwa pracy zaplanowano i zrealizowano następujące zadania inwestycyjne:

- w 2021 r.: doposażenie sceny w elementy oświetlenia, uzupełnienie systemów wystawienniczych i ekspozycyjnych; umeblowanie zaplecza kasowego; zakupy: urządzeń komputerowych i telefonicznych, oprogramowania komputerowego do obsługi finansowo-kadrowej, wyposażenia stanowisk pracowników oraz zaplecza socjalnego, sprzętu audio-telewizyjnego, elementów nasadzeń w ogrodzie, narzędzi ogrodowych oraz stylowego wyposażenia Willi – na łączną kwotę 469,5 tys. zł;
- w 2022 r.: zakupy: podestu scenicznego w ogrodzie Willi wraz z niezbędną infrastrukturą, sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem do obsługi kawiarni, fortepianu, oświetlenia koncertowego oraz zestawu nagłośnieniowego, zakup i montaż profesjonalnego systemu wystawienniczego w galerii umożliwiającego ekspozycje malarstwa; doposażenie sal historycznych w stylowe meble użytkowe; wykonanie opaski wokół budynku Willi oraz dodatkowego punktu poboru wody; uzupełnienie roślin oraz oświetlenia plenerowego w ogrodzie Willi – na łączną kwotę 904 tys. zł;
- w 2023 r.: zakupy: pulpitów do nut, mebli historycznych, obrazów z epoki, elementów oświetlenia i dekoracji historycznych, mebli plenerowych oraz nasadzeń w ogrodzie Willi; uszczelnienie okien, drzwi tarasowych i wejściowych oraz zawieszenie kotary w wiatrołapie; wzmocnienie okna witrażowego; wykonanie ścianek wystawienniczych do organizowania wystaw czasowych; koncepcja zagospodarowania i nawodnienia ogrodu - na łączną kwotę 295,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 464-481)

2.4. W celu weryfikacji przygotowania Willi do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami⁶³, 29 lipca 2024 r.⁶⁴ przeprowadzono oględziny pomieszczeń ogólnodostępnych budynku Willi (w tym: otoczenia budynku, sali wystawowej, pomieszczenia kasowego, centrum informacyjnego, holu, sceny, sali konferencyjno-teatralnej, foyer, małej sali dyskusyjnej, siedmiu pokoi przeznaczonych dla zwiedzających⁶⁵, toalet oraz dźwigu osobowego).

W wyniku oględzin ustalono m.in., że Willa spełniała wymagania ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁶⁶ oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁶⁷ w następującym zakresie:

- w wejściu do budynku, pomieszczeniu kasowym, we wszystkich pomieszczeniach udostępnionych dla zwiedzających oraz toalecie przeznaczonej dla osób niepełnosprawnych nie stwierdzono występowania barier architektonicznych, mogących stanowić przeszkodę dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- wejścia do poszczególnych pomieszczeń oraz do toalety przeznaczonej dla osób z niepełnosprawnościami miały odpowiednią szerokość oraz zostały oznakowane poprzez umieszczenie tabliczki informacyjnej o dostępie dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich;

⁶³ Tj. osób, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami (m.in. osób z niepełnosprawnością, osób w podeszłym wieku oraz rodzin z małymi dziećmi) - art. 2 ust. 3 ustawy o zapewnianiu dostępności.

⁶⁴ W toku kontroli NIK.

⁶⁵ Pokój mauretański, dawny pokój śniadaniowy, dawna sypialnia pana, dawna sypialnia pani i córki, dawny pokój rodzinny, dwa dawne pokoje gościnne.

⁶⁶ Dz. U. z 2022 r., poz. 2240; dalej: ustawa o zapewnieniu dostępności.

⁶⁷ Dz. U. z 2022 r., poz. 1225, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych.

- pomieszczenie higieniczno-sanitarne posiadało: odpowiednie wymiary zapewniające przestrzeń manewrową dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach; odpowiednio przystosowaną miskę ustępową i umywalkę; zainstalowane uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych;
- dźwig osobowy dostosowano do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami poprzez zapewnienie kabiny o wymiarach 1,1 m x 2,1 m, poręczy na wysokości 0,9 m oraz tablicy przyzywowej na wysokości od 0,8 m z dodatkowym oznakowaniem dla osób niewidomych (numeracja w alfabecie Braillea) oraz systemem informacji głosowej; znajdujący się w budynku Willi dźwig osobowy umożliwiał dostanie się do każdego pomieszczenia na wszystkie kondygnacje użytkowe budynku.

W toku oględzin pomieszczeń Willi stwierdzono naruszenie przepisu art. 4 ustawy o zapewnianiu dostępności oraz § 18 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, w następujący sposób:

- na terenie Willi nie zapewniono i nie oznaczono stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, z których mogły korzystać osoby z niepełnosprawnością;
- dźwig osobowy, pomimo iż został wyposażony w system informacji głosowej, był niesprawny w dniu oględzin, co opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 379-395)

Ponadto podczas oględzin stwierdzono, że w pomieszczeniach ogólnodostępnych Willi nie wydzielono: miejsca do pozostawienia wózków; miejsca do karmienia niemowląt; toalet przystosowanych dla osób z małymi dziećmi (z przewijakiem dla niemowląt). Instytucja nie zapewniła urządzeń do audio deskrypcji.

Dyrektor wyjaśniła: *Ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie wymaga obowiązkowego zapewnienia wydzielonego pomieszczenia dostosowanego do karmienia i przewijania dzieci oraz wydzielonego miejsca do pozostawienia wózków. Willa jako instytucja kultury dysponuje bardzo ograniczoną przestrzenią do celów realizacji zadań statutowych, co wynika z zabytkowego charakteru budynku i ograniczonego wpływu administratora na planowanie niezbędnych pomieszczeń. Brakuje przestrzeni do celów administracyjnych i magazynowych, nie ma także możliwości do wydzielenia specjalnego pomieszczenia dostosowanego do karmienia i przewijania dzieci oraz pomieszczenia do przechowywania wózków. W przypadku pojawienia się potrzeby przewinięcia czy nakarmienia dziecka bądź pozostawienia wózka dziecięcego, administrator budynku zapewnia rozwiązanie alternatywne: pracownik Willi pełniący dyżur w danym dniu udostępnia matce i dziecku jedną z garderób dla artystów, wyposażoną w wygodne miejsce do przewijania / karmienia dziecka (...). Wózek można pozostawić na podjeździe przed wejściem od strony ogrodu (...). Z uwagi na prezentowaną przez Willę ofertę kulturalną osoby z małymi dziećmi nie stanowią istotnej części publiczności odwiedzającej instytucję. W ciągu trzech lat prowadzenia działalności miał miejsce jeden przypadek zainteresowania pomieszczeniem do karmienia i przewijania ze strony matki odwiedzającej Willę z małym dzieckiem. Zaproponowano wówczas pomieszczenie alternatywne. Ustawa (...) nie wymaga obowiązkowego zapewnienia urządzeń do audio deskrypcji. Willa jest otwarta na osoby niewidzące bądź niedowidzące i w przypadku chęci zwiedzenia budynku może im zaoferować rozwiązanie alternatywne, np. zwiedzanie z przewodnikiem, który podczas oprowadzania opisuje wygląd elementów architektonicznych i znajdujących się w pomieszczeniach przedmiotów czy dzieł sztuki.*

W toku kontroli NIK Willa zakupiła przewijak dla niemowląt, który został usytuowany w toalecie damskiej.

(akta kontroli str. 399-400, 574-575)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Willi nie powołano Rady Programowej, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 8 ust. 4 statutu, zgodnie z którym organem doradczym Dyrektora jest Rada Programowa Willi Lentza, której skład ustala Dyrektor.

(akta kontroli str. 56)

Dyrektor wyjaśniła: *Willi Lentza jest nadal na etapie tworzenia się i kształtowania własnej indywidualności, odrębności i mocnego wizerunku. Nadal kompletowany jest zespół i budowana optymalna organizacja wewnętrzna, a także systematycznie tworzone są kolejne miejsca pracy w specyficznych, ograniczonych przestrzeniach historycznych. Równolegle prowadzona jest rozbudowa, wielowątkowa i interdyscyplinarna działalność merytoryczna. Weryfikowane są rozwiązania zarówno organizacyjno-techniczne, jak i koncepcyjne. (...) planuje się, że w roku 2024 lub 2025, po sprecyzowaniu ostatecznego profilu działalności instytucji, zostaną podjęte kroki w celu utworzenia Rady Programowej.*

(akta kontroli str. 286)

NIK zwraca uwagę, że od nałożonego statutem obowiązku utworzenia Rady Programowej minęło prawie trzy lata. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym w programowaniu działalności merytorycznej, w zakresie strategii rozwoju, konsultowania kierunków działania, w skład której wchodzi przedstawiciele różnych środowisk, których wiedza i doświadczenie jest pomocna dla właściwego funkcjonowania instytucji kultury.

2. Sprawozdania z wykonania działalności merytorycznej, składane do Organizatora, nie zawsze były sporządzane rzetelnie, co wpływało na zawyżenie raportowanej liczby wydarzeń oraz uczestników (za lata 2021-2023) oraz niemożliwości wskazania poziomu wykonania w zakresie liczby wydarzeń i widzów na koniec 2023 r. w stosunku do planowanego, tj.:

- za 2021 r. wskazano, iż wydano trzy pozycje wydawnicze, podczas gdy zrealizowano tylko jedną publikację tj. Publikacja Willi Lentza. Historia (od) nowa;
Dyrektor wyjaśniła: *w planie na 2021 r. przewidziane były trzy wydawnictwa, nad którymi rozpoczęto prace bądź poniesiono wydatki. Natomiast do końca 2021 r. zakończono prace i wydano jedną publikację (...);*

- w sprawozdaniu za 2021 r. i 2022 r. w podsumowaniu ogółem liczby widzów (uczestników) zawarto nakład wydawniczy w ilości łącznie 1 600, co zawyżyło liczbę odbiorców za lata 2021-2022 o ww. ilość;

Dyrektor wyjaśniła: *W latach 2021 i 2022 gotowa formuła automatycznie zliczała i dodawała w podsumowaniu ogółem wszystkie rodzaje działalności, w tym także wydawnictwa. W sprawozdaniach za kolejne lata w kolumnie Wydawnictwa dodano informację, że jest to nakład (książek) i nie jest to wliczane w podsumowaniu ogółem do liczby widzów;*

- za 2023 r. wskazano, iż odbyło się 20 (spotkań, wykładów i debat), podczas gdy takich wydarzeń było łącznie 16 spotkań;

Dyrektor wyjaśniła: *Nastąpił błąd w formule zliczania. (...) Przypadkowo zostały zliczone i dodane 2 komórki, które zwiększyły liczbę spotkań o 4;*

- za 2023 r. nie wskazano dynamiki w zakresie liczby wydarzeń oraz widzów (uczestników) wykonanych na 31 grudnia 2023 r. w stosunku do planu na rok 2023, zgodnie z obowiązującym wzorem sprawozdania z wykonania działalności merytorycznej;

Dyrektor wyjaśniła: *Sprawozdanie (...) zostało złożone omyłkowo na wzorze sprawozdania z wykonania działalności merytorycznej za I półrocze. Oba wzory różnią się tym, że sprawozdanie za I półrocze nie uwzględnia porównania do roku poprzedniego. Przy sporządzaniu sprawozdania za rok 2024 dochowamy najwyższej staranności, aby zostało ono umieszczone na właściwym wzorze.*

3. Na terenie Willi nie zapewniono i nie oznaczono stanowisk postojowych dla samochodów osobowych, z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne. Ponadto dźwig osobowy, pomimo iż został wyposażony w system informacji głosowej, był niesprawny w dniu oględzin, co było niezgodne z § 18, § 20 i § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. Stosownie do § 18 ww. rozporządzenia zagospodarowując działkę budowlaną należy urządzić stosownie do jej przeznaczenia i sposobu zabudowy stanowiska postojowe dla samochodów, z których korzystają osoby niepełnosprawne. Stanowiska postojowe dla samochodów osobowych, z których korzystają wyłącznie osoby niepełnosprawne wymagają odpowiedniego oznakowania (§ 20). Zgodnie z § 193 ust. 2a ww. rozporządzenia kabina dźwigu osobowego dostępna dla osób niepełnosprawnych powinna mieć informację głosową.

(akta kontroli str. 379-395)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *W związku ze wskazanym w toku oględzin brakiem oznaczenia takiego miejsca, który został przez nas oraz przez wykonawcę prac remontowych uzasadniony, po uwzględnieniu zaleceń konserwatorskich (...), podjęliśmy decyzję o umieszczeniu znaku, który zgodnie z założeniami konserwatorsko-restauratorskimi nie ingeruje bezpośrednio w detale architektoniczne zespołu pałacowo-ogrodowego. Znak graficzny w formie tabliczki w kolorach białym i błękitnym jest zainstalowany przed jednym z miejsc postojowych, które jest przeznaczone dla samochodów osób z niepełnosprawnościami. (...) Ponadto odnosząc się do kwestii brakującej informacji głosowej w windzie informuję, iż w wyniku naprawy przez firmę serwisującą usunięto czasową usterkę foniczną w funkcjonowaniu systemu i przywrócono jej stałą, pełną funkcjonalność.*

(akta kontroli str. 398-399, 564)

Ponowne oględziny⁶⁸ potwierdziły oznaczenie stanowiska postojowego dla samochodów osobowych, z których mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami oraz prawidłowe działanie informacji głosowej w kabinie dźwigu osobowego.

(akta kontroli str. 565-566)

OCENA CZĄSTKOWA

Instytucja realizowała zadania określone w statucie oraz liczne przedsięwzięcia kulturalne założone w Programie działania Willi na lata 2021-2024. Od czasu powołania Instytucji nie działała Rada Programowa, pomimo iż taki obowiązek został określony w statucie. Willa przedkładała Organizatorowi sprawozdania z wykonania działalności merytorycznej, jednak nie zawsze były one sporządzone rzetelnie. Oględziny przeprowadzone w toku kontroli NIK wykazały, że Instytucja co do zasady była przygotowana do obsługi osób z niepełnosprawnością, osób w podeszłym wieku oraz rodzin z małymi dziećmi, a bariery w postaci: nie oznaczenia stanowiska postojowego dla samochodów osobowych, z którego mogły korzystać osoby niepełnosprawne, niesprawnego systemu informacji głosowej w dźwigu osobowym oraz braku miejsca dla przewijania dzieci, zostały w trakcie kontroli NIK usunięte.

OBSZAR

3. Realizacja zamówień publicznych.

Opis stanu faktycznego

3.1. W strukturze organizacyjnej Instytucji nie wyodrębniono komórki organizacyjnej związanej z realizacją/obsługą zamówień publicznych. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym zadania te zostały przypisane Działowi Organizacyjnemu Willi (w tym specjaliście ds. organizacyjnych i projektowych) i obejmowały one m.in.: sprawowanie nadzoru nad procesami zamówień publicznych; zarządzanie procesem planowania, przygotowywania i przeprowadzania postępowań

⁶⁸ Przeprowadzone 30 sierpnia 2024 r.

o udzielenie zamówień publicznych o wartości przekraczającej ustawowy próg, od którego zamawiający zobowiązany jest stosować przepisy ustawy Pzp; opracowywanie planu zamówień publicznych w odniesieniu do projektów realizowanych przez Willę; przygotowywanie i przeprowadzanie postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

W Willi prowadzony był rejestr umów udzielonych zamówień.

(akta kontroli str. 76, 80-81, 118-134)

W Instytucji opracowano i wdrożono procedury regulujące zasady w zakresie udzielania zamówień, do której zastosowanie ma ustawa Pzp oraz zamówień o wartości poniżej progów określonych w ustawie⁶⁹. Zgodnie z ww. zasadami do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, jeżeli wartość zamówienia była równa lub przekraczała kwotę 130 tys. zł netto, dyrektor powoływał w formie zarządzenia komisję przetargową; organizację, tryb pracy oraz zakres obowiązków komisji określał regulamin.

Udzielając zamówień wyłączonych z ustawy⁷⁰ należało:

- kierować się zasadą, zgodnie z którą wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
 - stosować dodatkowo regulacje określone w ustawie o działalności kulturalnej (w przypadku zamówień, o których mowa w art. 11 ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy Pzp),
 - w przypadku zamówień, których wartość była niższa niż 130 tys. zł przed zawarciem umowy należało dokonać analizy rynku⁷¹. Nie miało to zastosowania, jeżeli ze względu na specyfikę zamówienia, dokonanie analizy rynku nie było celowe, w szczególności: z przyczyn technicznych powodujących, że istniał jedyny wykonawca przedmiotu zamówienia; przedmiot zamówienia z przyczyn wynikających z ochrony praw wyłącznych mógł być uzyskany tylko od jednego wykonawcy; zachodziła pilna potrzeba udzielenia zamówienia; przedmiot zamówienia związany był z działalnością twórczą lub artystyczną.
- Przedmiotowych zasad nie stosowano udzielając zamówień, których wartość nie przekraczała kwoty 5 tys. zł.

(akta kontroli str. 135-141)

W okresie objętym kontrolą sporządzano plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych i zamieszczano w Biuletynie Zamówień Publicznych⁷². W terminie sporządzano i przekazywano drogą elektroniczną Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdania o udzielonych zamówieniach za lata 2021-2023.

(akta kontroli str. 142, 144-161, 375)

3.2. Badanie prawidłowości udzielania zamówień publicznych na próbie dwóch zamówień o wartości powyżej 130 tys. zł⁷³ wykazało, że:

- zamówienia były ujęte w planie postępowań o udzielenie zamówień zamieszczonym w BZP oraz na stronie internetowej zamawiającego;

⁶⁹ Zasady udzielania zamówień publicznych w Willi Lentza jako załącznik nr 1 do zarządzenia nr 2/2021 Dyrektora Willi Lentza z dnia 1 lutego 2021 r. oraz załącznik nr 2 Regulamin Pracy Komisji Przetargowej; dalej: Zasady udzielania zamówień.

⁷⁰ Zgodnie z § 7 Zasad udzielania zamówień zamówienia wyłączone z ustawy to: 1) zamówienia wyłączone z ustawy na podstawie art. 9, art. 10 ust. 2 oraz art. 11-14 ustawy Pzp; 2) zamówienia do udzielania których nie stosuje się ustawy na podstawie przepisów szczególnych, innych niż ustawa Pzp, 3) zamówienia, których wartość jest niższa niż 130 tys. zł (inne niż zamówienia określone w pkt 1 i 2).

⁷¹ Polegającej w szczególności na skierowaniu zapytania do minimum dwóch potencjalnych wykonawców oraz każdorazowo sporządzić notatkę z udzielenia zamówienia.

⁷² Dalej: BZP.

⁷³ Dostawa fortepianu klasy mistrzowskiej oraz Świadczenie usług ochrony osób i mienia.

- zamawiający prawidłowo: określił rodzaj zamówienia; oszacował wartość zamówienia; zastosował tryb podstawowy postępowania; opisał przedmiot zamówienia; wyznaczył termin składania ofert; zapewnił na swojej stronie internetowej dostęp do Specyfikacji Warunków Zamówienia⁷⁴; dokonał wyboru oferty najkorzystniejszej; sporządził protokół postępowania; zamieścił w BZP ogłoszenie o wyniku postępowania i o wykonaniu umowy;
- zarządzeniem Dyrektora⁷⁵ powołano komisję przetargową, w skład której wchodziła wymagana ilość osób (zgodnie z Zasadami udzielania zamówień);
- kierownik zamawiającego, członkowie komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia złożyły oświadczenia o braku istnienia prawomocnego skazania oraz o braku istnienia konfliktu interesów;
- w przypadku postępowania o świadczenie usług ochrony osób i mienia zamawiający nieprawidłowo określił warunki udziału w postępowaniu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 187-204)

Badanie prawidłowości udzielania zamówień na próbie dwóch zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł⁷⁶ wykazało, że:

- zamawiający prawidłowo oszacował wartość zamówienia, uzasadniając udzielenie zamówienia wyłączonego z ustawy Pzp;
- zgodnie z Zasadami udzielania zamówień sporządzono notatkę służbową z udzielenia zamówienia, w której wskazano szacunkową wartość zamówienia, potwierdzono wysłanie zapytań ofertowych do trzech potencjalnych wykonawców⁷⁷ albo wskazano podstawę prawną wraz z uzasadnieniem braku dokonania analizy rynku, powołując się na § 8 ust. 4 pkt 1-6 ww. Zasad⁷⁸;
- Willa zaplanowała i zrealizowała zamówienie polegające na przygotowaniu receptury edycji specjalnej ginu (Heritage Willa Gin), dedykowanej wyłącznie dla Willi oraz zaprojektowanie etykiety dedykowanej dla tej edycji.

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *Willa stara się aktywnie pozyskiwać środki ze źródeł pozabudżetowych. Przykładem takich działań jest zakup wysokojakościowego alkoholu, który opracowywany i produkowany jest przez Szczecińskie przedsiębiorstwa – twórców marki Heritage (dziedzictwo), autorów najlepszego współczesnego ginu na świecie (...) – na podstawie autorskich receptur inspirowanych znanymi lokacjami znajdującymi się w Szczecinie, w tym Willa Lentza i kulturalnym dziedzictwem miasta. Jednym z zadań Willi jest upowszechnianie, zachowanie, a także promocja dziedzictwa kulturowego Szczecina, co obejmuje również sztukę kulinarną. Willa planuje dalszą sprzedaż ginu jako towaru konfekcjonowanego o wysokiej wartości kolekcjonerskiej, jak również jego serwowanie podczas świadczonej przez Willę obsługi cateringowej. (...) Gin zakupiony został ze środków własnych instytucji, a nie z dotacji. (...) planowane działania, poza eksponowaniem dziedzictwa kulturowego Szczecina, pozwalają także na pozyskanie dodatkowych środków przez naszą instytucję. Ww. gin nie jest promowany przez naszą instytucję.*

(akta kontroli str. 164-178, 369)

W ocenie NIK realizacja ww. zadania była niezgodna z działalnością statutową Willi jako instytucji kultury, której zadaniem statutowym jest prowadzenie działalności

⁷⁴ Dalej: SWZ.

⁷⁵ Nr 16/2021 z 9 lipca 2021 r. i nr 19/2022 z 5 grudnia 2022 r.

⁷⁶ Przygotowanie receptury edycji specjalnej Heritage Willa Gin i Wykonanie opaski kamiennej wokół budynku Willi Lentza.

⁷⁷ W przypadku wykonania opaski kamiennej wokół budynku Willi.

⁷⁸ M.in., że zachodzą przyczyny techniczne powodujące, że istnieje jedynie wykonawca przedmiotu zamówienia (w przypadku przygotowania receptury edycji specjalnej Heritage Willa Gin).

kulturalnej, w tym podejmowanie działań służących upowszechnianiu oraz promocji dziedzictwa kulturowego Szczecina.

3.3. Analiza czterech umów zawartych w wyniku udzielonych przez Wilę zamówień⁷⁹ wykazała, że we wszystkich przypadkach:

- umowy zawierały podpisy osób upoważnionych,
- zabezpieczały interes zamawiającego poprzez: wprowadzenie kar umownych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy; ustanowienie odpowiedzialności wykonawcy z tytułu rękojmi za wady przedmiotu umowy oraz gwarancji; możliwość rozwiązania umowy ze wcześniejszym wypowiedzeniem; możliwość odstąpienia od umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku nienależytego wykonania umowy; sposób odbioru i możliwość weryfikacji wykonanych prac.

(akta kontroli str. 164-165, 193-194, 202-204)

3.4. Badanie realizacji czterech ww. umów wykazało, że:

- w każdym przypadku odbiór zamówienia nastąpił zgodnie z postanowieniami umowy, w tym terminowo i w pełnym zakresie,
- w jednym przypadku nastąpiła zmiana postanowień umowy w zakresie zmiany wysokości wynagrodzenia, zgodnie z przepisami ustawy pzp oraz postanowieniami umowy⁸⁰ (w związku ze zmianą przepisów w zakresie minimalnego wynagrodzenia za pracę),
- w przypadku zamówienia publicznego na Świadczenie usług ochrony osób i mienia Willi Lentza w Szczecinie Instytucja nie sprawowała właściwego nadzoru nad prawidłową realizacją ww. zamówienia, zgodnie z zawartą umową⁸¹, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 164-166, 193-194, 202-204)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku zamówienia publicznego na Świadczenie usług ochrony osób i mienia Willi Lentza w Szczecinie (z dwóch objętych badaniem o wartości powyżej 130 tys. zł):

- w SWZ Rozdział V pkt 2 Warunki udziału w postępowaniu, Zamawiający⁸² na potwierdzenie zdolności technicznej lub zawodowej wskazał, że w przypadku wspólnego ubiegania się wykonawców o udzielenie zamówienia, warunek polegający na wykonaniu minimum trzech usług, polegających na ochronie osób i mienia wykonawcy mogą spełniać łącznie.

Powyższe naruszało art. 16 pkt 1 ustawy Pzp, który stanowi, że Zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców. Ponadto art. 117 ust. 1 ustawy Pzp stanowi, że zamawiający może określić szczególny, obiektywnie uzasadniony sposób spełniania przez wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia warunków udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione charakterem zamówienia i jest proporcjonalne.

(akta kontroli str. 195-202, 205-236)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *Postanowienia SIWZ stanowią de facto powielenie art. 117 ustawy pzp, a zatem (...) warunek dotyczący posiadania uprawnień (...) stanowi powielenie regulacji art. 117 ust. 2 ustawy pzp (...) warunek dotyczący*

⁷⁹ Dwóch o wartości powyżej 130 tys. zł oraz dwóch poniżej 130 tys. zł.

⁸⁰ Aneks nr 1 z 29 marca 2022 r. na podstawie art. 445 ust. 1 pkt 1 ustawy pzp w zw. z § 7 umowy.

⁸¹ Nr ZP/01/2021 z 19 sierpnia 2021 r.

⁸² Willa.

doświadczenia (...) stanowi odzwierciedlenie zasady możliwości łączenia potencjałów w ramach konsorcjum (...). W przypadku warunku doświadczenia zamawiający nie rozróżnił sposobu spełnienia warunku udziału pomiędzy wykonawcami wspólnie ubiegającymi się o udzielenie zamówienia i tymi, którzy w postępowaniu występują samodzielnie (dopuszczono sumowanie, a zatem zastosowano ogólną zasadę łączenia potencjałów).

(akta kontroli str. 274-275, 281)

Zdaniem NIK tak postawiony warunek w sposób uprzywilejowany (nieuprawniony) preferuje wykonawców ubiegających się wspólnie o zamówienie. Powyższe narusza podstawową zasadę udzielania zamówień, tj. równego traktowania wykonawców, ponieważ poszczególni wykonawcy ubiegający się wspólnie o zamówienie mieli by możliwość wykazać się mniejszym doświadczeniem, niż wykonawca samodzielnie składający ofertę.

- Willa nie sprawowała należytego nadzoru nad prawidłową realizacją ww. zamówienia, zgodnie z umową nr ZP/01/2021 z 19 sierpnia 2021 r.

Stosownie do zapisu z § 3 ust. 6 i 7 umowy dokonując zmiany osób skierowanych do realizacji przedmiotu umowy Wykonawca zobowiązany był w każdym przypadku, przed dopuszczeniem danej osoby do realizacji przedmiotu umowy przedłożyć Zamawiającemu aktualizację Wykazu (osób skierowanych przez Wykonawcę do realizacji przedmiotu umowy). Ww. wykaz, zgodnie z dyspozycją § 4 ust. 2 powinien m.in. wyraźnie wskazywać osoby, które będą wykonywać czynności, o których mowa w § 4 ust. 1 umowy (w formie bezpośredniej ochrony fizycznej) wraz z oświadczeniem o podstawie zatrudnienia tych osób. W trakcie obowiązywania ww. umowy wykonawca skierował dodatkowe osoby do realizacji usług ochrony osób i mienia Willi, tj. odpowiednio: w okresie od 30 września do 1 października 2022 r. (w mailu z 30 września 2022 r. bez oświadczenia o podstawie zatrudnienia wskazanej osoby), w okresie od 3 listopada 2022 r. oraz od 6 lutego 2023 r. (pismem z 2 listopada 2022 r. oraz z 6 lutego 2023 r. – brak potwierdzenia daty wpływu przedmiotowych pism do Willi).

(akta kontroli str. 237-249, 260-273)

Dyrektor Willi wyjaśniła m.in.: (...) *postępowanie było pierwszym o udzielenie zamówienia przeprowadzonym i realizowanym przez pracowników Willi (...) 2021 rok był czasem w którym obowiązywał stan epidemii (...) przepływ informacji pomiędzy pracownikami zamawiającego był ograniczony, co spowodowało powstanie niepełnych ustaleń dotyczących realizacji przedmiotu umowy. Sytuacja została wyjaśniona z pracownikami, którzy zostali poinstruowani w zakresie wzajemnej, niezwłocznej wymiany informacji.*

(...) *w aktualnie prowadzonym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na świadczenie usług ochrony osób i mienia Willi Lentza w Szczecinie, zamawiający wyraźnie wskazał, w §3 ust. 3 wzoru umowy: "Wykonawca jest zobowiązany do przekazania Zamawiającemu, e-mailem na adres lub bezpośrednio – dyrektorowi Willi Lentza lub osobie, o której mowa w §6 ust. 5 pkt 2, pisemnego wykazu osób (zwanego dalej „Wykazem”) skierowanych przez Wykonawcę do realizacji przedmiotu umowy, najpóźniej w dniu zawarcia umowy” – a zatem jednoznacznie wskazano kanały komunikacji oraz formę wymaganą dla skutecznego złożenia wykazu osób skierowanych do realizacji przedmiotu zamówienia; §3 ust. 6 wzoru umowy: "Dokonując zmiany osób skierowanych do realizacji przedmiotu umowy Wykonawca zobowiązany jest w każdym przypadku, przed dopuszczeniem danej osoby do realizacji przedmiotu umowy, przedłożyć Zamawiającemu aktualizację Wykazu. Do formy oraz sposobu przekazania aktualizacji Wykazu ust. 3 powyżej stosuje się odpowiednio. (...)" – a zatem jednoznacznie wskazano, że aktualizacja wykazu także wymaga pisemności oraz złożenia pism na konkretny adres e-mail lub*

bezpośrednio do dyrektora Willi Lentza lub osoby, o której mowa w §6 ust. 5 pkt 2 umowy. Zapisy, o których mowa powyżej, zdaniem Willi Lentza, wyeliminują ewentualne nieścisłości i dwuznaczności w interpretacji obowiązków wykonawcy dotyczących formy oraz sposobu skutecznego przedłożenia zamawiającemu wykazu osób i jego aktualizacji.

(akta kontroli str. 285, 563)

OCENA CZĄSTKOWA

Zadania związane z realizacją/obsługą zamówień publicznych zostały przypisane Działowi Organizacyjnemu Willi. W Instytucji opracowano i wdrożono procedury regulujące zasady udzielania zamówień. Badanie prawidłowości udzielania zamówień publicznych wykazało, że w przypadku jednego zamówienia (z dwóch o wartości powyżej 130 tys. zł) zapisy SWZ dotyczące warunków udziału w postępowaniu naruszały zasady zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Wszystkie analizowane umowy zawierały zapisy zabezpieczające interes Instytucji, jednakże w przypadku jednego zamówienia stwierdzono nienależyty nadzór nad prawidłową jego realizacją.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

4. Gospodarowanie środkami finansowymi.

4.1. Projekty planów finansowych Willi na lata 2021-2024 zostały opracowane i przedłożone Organizatorowi w terminach wynikających z art. 248 ust. 2 ustawy ofp, tj. do 22 grudnia każdego roku poprzedzającego dany rok budżetowy. Plany finansowe Willi dostosowywane były m. in. do uchwał budżetowych, a w ciągu roku dokonywano zmian, tj. w:

- 2021 r. zaktualizowano plan czterokrotnie⁸³, w tym jeden raz⁸⁴ z uwagi na zwiększoną kwotę dotacji celowej;
- 2022 r. zaktualizowano plan pięciokrotnie⁸⁵, w tym w dwóch przypadkach⁸⁶ z uwagi na zwiększone dotacje celowe, po jednym przypadku: z uwagi na zwiększone kwoty dotacji podmiotowej i celowej⁸⁷ oraz z uwagi na zwiększoną kwotę dotacji podmiotowej⁸⁸;
- 2023 r. zaktualizowano plan siedem razy⁸⁹, w tym w trzech przypadkach⁹⁰ z uwagi na zwieszenie kwoty dotacji celowej, w dwóch⁹¹ w związku z zwiększeniem dotacji podmiotowej, po jednym przypadku: z uwagi na zwiększone kwoty dotacji podmiotowej i celowej⁹² oraz z uwagi na m.in. zmniejszenie dotacji celowej z powodu kwoty niewykorzystanej⁹³;
- I kwartale 2024 r. zaktualizowano plan jeden raz⁹⁴ z uwagi na zwiększoną kwotę dotacji podmiotowej.

W badanym okresie cztery zmiany planu finansowego (z 17 ogółem) zostały dokonane po terminie wyznaczonym przez Organizatora, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 577-638)

4.2. W badanym okresie plany działania Instytucja sporządzała wraz z planami finansowymi i do każdej zmiany planu finansowego. Plany działania zawierały

⁸³ Tj. na 3 lutego 2021 r., 30 czerwca 2021 r., 31 sierpnia 2021 r. oraz 31 grudnia 2021 r.

⁸⁴ Na 3 lutego 2021 r.

⁸⁵ Tj. na 29 marca 2022 r., 30 czerwca 2022 r., 20 września 2022 r., 31 października 2022 r. i 31 grudnia 2022 r.

⁸⁶ Na 20 września 2022 r. i 31 października 2022 r.

⁸⁷ Na 29 marca 2022 r.

⁸⁸ Na 31 grudnia 2022 r.

⁸⁹ Tj. na 13 lutego 2023 r., 29 marca 2023 r., 30 czerwca 2023 r., 31 sierpnia 2023 r., 20 października 2023 r., 31 października 2023 r. i 31 grudnia 2023 r.

⁹⁰ Na 29 marca 2023 r., 30 czerwca 2023 r. i 31 sierpnia 2023 r.

⁹¹ Zmiana na 13 lutego 2023 r. i 31 października 2023 r.

⁹² Na 20 października 2023 r.

⁹³ Na 31 grudnia 2023 r.

⁹⁴ Tj. na 16 lutego 2024 r.

opisowe informacje o przyjętych działaniach w podziale na sześć rodzajów⁹⁵, z wyszczególnioną liczbą widzów i szacunkowym kosztem ich realizacji.

Sprawozdania z wykonania planów finansowych wg stanu na 31 grudnia 2021, 2022 i 2023 roku Instytucja sporządziła w wyznaczonych przez Organizatora terminach.

Sprawozdania składały się z czterech części, tj. dotyczącej wykonania planowanych przychodów i kosztów, zatrudnienia i wynagrodzeń, opisowej z wykonania planu finansowego oraz sprawozdania z działalności merytorycznej.

W sprawozdaniach z wykonania planów finansowych nie wystąpiły przekroczenia kosztów względem planu. Instytucja nie otrzymała od Organizatora informacji o zatwierdzeniu przedmiotowych sprawozdań.

Sprawozdania z działalności merytorycznej zawierały opisowe informacje o zrealizowanych działaniach w podziale na sześć określonych ich rodzajów, z wyszczególnioną liczbą widzów i szacunkowym kosztem ich realizacji. Sprawozdanie za 2023 r. nie zawierało informacji o szacunkowych kosztach, z uwagi na zmieniony przez Organizatora wzór sprawozdania.

(akta kontroli str. 577-686)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Organizator na swojej stronie internetowej umieścił wzory sprawozdań z wykonania Planu Finansowego w tym działalności merytorycznej oraz wzór rozliczenia z wykorzystania dotacji podmiotowych. Ponadto, nie zostały określone żadne dodatkowe zasady sprawozdawczości.*

(akta kontroli str. 801)

W wyniku porównania danych ujętych w sprawozdaniach finansowych i w sprawozdaniach z wykonania planów finansowych wg stanu na 31 grudnia 2021, 2022 i 2023 roku stwierdzono, że sprawozdania z wykonania planów finansowych nie były przez Instytucję krygowane, pomimo dokonanych zmian w ewidencji księgowej przed sporządzeniem sprawozdań finansowych.

(akta kontroli str. 687-757, 765-766)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Dane ujęte w sprawozdaniach z wykonania planów finansowych za lata 2021-2023 różnią się od danych ze sprawozdań finansowych, z uwagi na termin składania sprawozdań z wykonania planów finansowych, a zamknięciem ksiąg zgodnie z ustawą o rachunkowości. Sprawozdania z wykonania planu finansowego, których termin złożenia miały około 10-go lutego zawierały dane, które ulegały zmianom do czasu zamknięcia ksiąg na dzień 31 marca i wykonania sprawozdania finansowego, do którego opinię wystawiał biegły rewident. Organizator nigdy nie wymagał korygowania tych sprawozdań z wykonania planu finansowego i takowe nie były przez Instytucję robione.*

(akta kontroli str. 1283)

Nadto sprawozdania z wykonania planów finansowych sporządzone zostały nierzetelnie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 765-766)

Sprawozdania finansowe Willi za lata 2021-2023 sporządzone zostały w terminach do 31 marca roku po roku budżetowym. Wszystkie trzy sprawozdania finansowe zaopiniowane zostały przez biegłego rewidenta, jako przedstawiające rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Willi, zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Willę przepisami prawa i statutem Willi, a także sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych. Sprawozdania finansowe przedłożone zostały Organizatorowi odpowiednio 31 marca 2022 r., 31 marca 2023 r. oraz 2 kwietnia 2024 r. Mimo, że sprawozdania te zostały zatwierdzone przez Prezydenta Miasta Szczecin, w formie zarządzeń⁹⁶, do końca

⁹⁵ Tj. koncerty, wystawy, spotkania, spektakle, wydawnictwa, inne formy działalności.

⁹⁶ Zarządzenie nr 295/22 z 29 czerwca 2022 r.; zarządzenie nr 310/23 z 28 czerwca 2023 r. oraz zarządzenie nr 335/24 z 26 czerwca 2024 r.

czerwca roku po roku budżetowym, księgi rachunkowe Willi nie zostały zamknięte, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1360-1362)

W wyniku analizy porównawczej danych ujętych w sprawozdaniach finansowych, sprawozdaniach z realizacji planów finansowych, sprawozdaniach z operacji gospodarczych, a także zestawień obrotów i sald na koniec 2021, 2022 i 2023 r. stwierdzono, że w ewidencji księgowej i sprawozdaniach finansowych wg stanu na 31 grudnia 2021 r. oraz 31 grudnia 2023 r. wystąpiły niezgodności w zakresie kwot wykazanych jako środki pieniężne na rachunkach bankowych Willi, a sprawozdanie finansowe wg stanu na 31 grudnia 2022 r. sporządzono niezgodnie z ewidencją księgową, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1085)

4.3. Przychody Willi w latach 2021-2023 wynosiły od 3 631,6 tys. zł do 4 082,4 tys. zł, z czego największy udział (97% w 2021 r., 94% w 2022 r. i 85% w 2023 r.) stanowiły dotacje od Organizatora, w tym dotacje podmiotowe: 87% w 2021 r., 89% w 2022 r. i 79% w 2023 r. Przychody z działalności artystycznej z roku na rok rosły z 87,7 tys. zł w 2021 r. do 428,5 tys. zł w 2023 r., co stanowiło odpowiednio 2,3 % i 10,5 % przychodów ogółem.

Koszty Willi w latach 2021-2023 rosły i wynosiły w 2021 r. 2 940,1 tys. zł, w 2022 r. 3 661 tys. zł i w 2023 r. 4 380,9 tys. zł. Największy udział w kosztach Instytucji stanowiły zakupy usług pozostałych⁹⁷ (50,3% w 2021 r., 43,9% w 2022 r. i 42,5% w 2023 r.) oraz koszty wynagrodzeń osobowych i bezosobowych (25,1% w 2021 r., 27,6% w 2022 r. i 31,7% w 2023 r.).

Większy wzrost kosztów niż przychodów spowodował, że jedynie w roku 2021 r. Willa wypracowała dodatki wynik finansowy w wysokości 844,4 tys. zł, a w latach 2022 - 2023 straty w wysokości odpowiednio: 29,4 tys. zł oraz 298,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 765-766, 1328-1330)

W latach 2021-2024 (I kwartał) Willa poniosła wydatki majątkowe w łącznej kwocie 1 073,2 tys. zł, w tym na urządzenia techniczne i maszyny 83,1 tys. zł, inne środki trwałe 958,1 tys. zł i środki trwałe w budowie 32 tys. zł.

(akta kontroli str. 786)

W latach 2021-2024 (I kwartał) koszty poniesione przez Willę z tytułu 32 delegacji wynosiły łącznie 91,1 tys. zł, w tym koszt 22 delegacji krajowych⁹⁸ wyniósł 52,3 tys. zł, a 10 delegacji zagranicznych⁹⁹ 38,8 tys. zł. Wszystkie 10 delegacji zagranicznych odbyła Pani Jadwiga Kimber - Dyrektor Willi, która na potrzeby kontroli wyszczególniła cele i rezultaty tych delegacji, tj. m. in.: udział w spotkaniu zespołu ds. projektów Interreg VIA; udział w przeglądzie filmów dokumentalnych i wystawie fotograficznej - prezentacja oferty Willi i zwiększona liczba zwiedzających Willę; udział w prawykonaniu utworów u partnera Willi w konkursie kompozytorskim i koncertach w ramach festiwalu muzycznego – nawiązano kontakt i zorganizowano koncert harfistki Anais Gaudemard; prezentacja informacji o Willi na dniach otwartych Akademii Sztuki w Santa Cruz, nawiązanie kontaktów z przedstawicielami szkół artystycznych i instytucji kultury z krajów Europy; udział w selekcjach i koncertach organizowanych we Włoszech – zaproszono wykonawców na koncert w Willi (w październiku 2023 r.), uzgodniono szczegóły wernisażu fotografa; przedstawienie koncepcji organizacji przez Willę wystawy – spotkanie z dyrektorem muzeum w Niemczech; udział w Międzynarodowym Kongresie Saksofonowym w Hiszpanii – pozyskano członków jury z USA i Portugalii oraz przygotowano trzecią

⁹⁷ M. in.: usługi artystyczne, koszty obsługi wydarzeń artystycznych, obsługa informatyczna, czynsz dzierżawny, usługi transportowe.

⁹⁸ W 2021 r. dwie, w 2022 r. 12, w 2023 r. siedem i w I kwartale 2024 r. jedna.

⁹⁹ W 2021 r. jedna, w 2022 r. trzy, w 2023 r. pięć, w I kwartale 2024 r. jedna.

edycję konkursu kompozytorskiego (pozyskano partnerów, opracowano regulamin), pozyskano Willę Roberti jako partnera przyszłych projektów; omówienie w Anclam szczegółów dotyczących projektu, na realizację którego podpisano umowę z Euroregionem Pomerania (w ramach Interreg VIA).

(akta kontroli str. 779-785, 801-805)

W latach 2021-2024 (I kwartał) Willa zakupiła alkohol w łącznej kwocie 119,7 tys. zł, a także wydatkowała 14,1 tys. zł na przygotowanie receptury edycji specjalnej ginu dedykowanej wyłącznie dla Willi oraz zaprojektowanie etykiety dedykowanej dla tej edycji. Przedmiotowy alkohol przeznaczono na degustację (o wartości 83,9 tys. zł), sprzedano (31 tys. zł) oraz przeznaczono na Rider socjalny¹⁰⁰ (0,6 tys. zł). Na stanie pozostał alkohol o łącznej wartości 62,2 tys. zł (w tym gin o wartości 39,6 tys. zł z przeznaczeniem na degustację).

(akta kontroli str. 1291-1327)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Pozostały, zakupiony z własnych środków instytucji, w ramach dodatkowej działalności gospodarczej zgodnie ze statutem Willi Lentza, w latach 2022-2023 gin o łącznej wartości 22,6 tys. zł, w tej chwili jest przeznaczony do sprzedaży w kasie Willi oraz kawiarni. Po wstępnej promocji receptury, sprzedaż wzrasta, zatem biorąc pod uwagę cenę zakupu na poziomie 139 zł brutto w stosunku do ceny sprzedaży 280 zł brutto, zakładamy 100% zysk na każdej butelce. Od czasu przekazania kontrolującej zestawienia alkoholi, nastąpiła już dodatkowo sprzedaż 7 butelek ginu. Przy utrzymującej się tendencji wzrostowej sprzedaży, zakładamy również przesunięcie na cele sprzedaży butelek przeznaczonych do degustacji.*

(akta kontroli str. 1340-1431)

W badanym okresie pracownicy Willi pobrali łącznie 80 zaliczek gotówkowych w łącznej kwocie 82,8 tys. zł. na bieżące wydatki (inne niż na potrzeby delegacji). Zaliczki pobrane zostały przez pracowników w wysokości od 50 zł do 9 tys. zł, a rozliczone zostały w terminach od 1 do 10 dni: 69 zaliczek, od 11 do 20 dni: siedem zaliczek, od 21 do 30 dni oraz powyżej 30 dni po dwie zaliczki.

(akta kontroli str. 1342-1345)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *w Instytucji nie wprowadzono uregulowań wewnętrznych dotyczących zasad wypłacania zaliczek innych niż na delegację, z uwagi na ogólne przyjętą praktykę: wniosek o zaliczkę akceptowany jest przez Dyrektora instytucji i tylko w taki sposób możliwe jest uzyskanie zaliczki przez pracowników instytucji. Wniosek pracownika o zaliczkę określa cel, na jaki mają być wydatkowane środki.*

(akta kontroli str. 805)

W roku 2022 i 2023 Dyrektor Willi pobrała trzy zaliczki gotówkowe w łącznej kwocie 35 tys. zł, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 820-840, 1062, 1346, 1357)

4.4. W latach 2021-2024 (I kwartał) Willa uzyskała od Organizatora dotacje podmiotowe w łącznej kwocie 13 091,5 tys. zł, w tym:

- 3 296 tys. zł w 2021 r., kwota określona w planie finansowym i nie podlegała zwiększeniu w trakcie roku;
- 3 232,6 tys. zł w 2022 r., w tym dwa zwiększenia w łącznej kwocie 20,3 tys. zł z przeznaczeniem na regulację wynagrodzeń;
- 3 229 tys. zł w 2023 r., w tym trzy zwiększenia w łącznej kwocie 160,6 tys. zł z przeznaczeniem na regulację wynagrodzeń i nagrodę jubileuszową;
- 3 333,9 tys. zł - wg planu na koniec I kwartału 2024 r., w tym jedno zwiększenie w kwocie 81,9 tys. zł z przeznaczeniem na regulację wynagrodzeń.

¹⁰⁰ Tj. wymagania artysty.

Informacje o wykorzystaniu w latach 2021-2023 dotacji podmiotowych¹⁰¹ przedłożone przez Willę podczas czynności kontrolnych NIK, nie zawierały dat ich sporządzenia i dat przekazania do Organizatora, gdyż nie zostały przedłożone Organizatorowi, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 841-845, 989-992, 1341)

Dyrektor Willi wskazała, że: *Informacje o wykorzystaniu dotacji zostały sporządzone na podstawie zestawienia zaksięgowanych kosztów w danym roku obrachunkowym. Na dzień składania wyjaśnień ponownie przeliczona została i skorygowana tabela wykorzystania dotacji podmiotowej za rok 2021. Tabela skorygowana wraz z podstawą rozliczenia w załączeniu. W roku 2024 zostało wprowadzone konto pozabilansowe do księgowania rozliczenia dotacji podmiotowej.*

(akta kontroli str. 1338)

Z informacji o wykorzystaniu dotacji podmiotowej za rok:

- 2021 wynika, że dotacja w kwocie 3 296 tys. zł nie została wykorzystana w całości, tj. w wysokości 423 tys. zł i nie została ona zwrócona do Organizatora, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- 2022 wynika, że Willa uzyskała dotację w kwocie 3 232,6 tys. zł, a wykorzystała 3 234,1 tys. zł (w tym 23,6 tys. zł na koszt amortyzacji), tj. wykorzystała kwotę o 1,5 tys. zł wyższą niż kwota dotacji otrzymanej. Główna księgowa Willi wskazała, że różnica została pokryta z środków własnych;
- 2023 wynika, że uzyskana dotacja w kwocie 3 229 tys. zł została w całości wykorzystana.

(akta kontroli str. 841-845, 989-992, 1341, 1366)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Dotacje podmiotowe otrzymane w latach 2022-2023 były nie wystarczające dla działalności kultury, o czym świadczy rozliczenie wykorzystania dotacji oraz ujemny wynik finansowy instytucji. Instytucja wielokrotnie wnioskowała o zwiększenie dotacji podmiotowej. Po raz pierwszy wniosek składany jest zawsze na etapie projektu budżetu na rok kolejny w formie przedstawiania potrzeb. Przedstawiane potrzeby nie zostały uwzględnione w dotacjach podmiotowych. W latach 2022 i 2023 instytucja składała dodatkowo w ciągu roku, między innymi, wnioski o zwiększenie dotacji - w związku ze wzrostem płacy minimalnej, a co za tym idzie wzrostu cen usług opartych o pracę osobową (utrzymanie czystości, ochrona, usł. przewodnickie itp.). (...) koszty związane z utrzymaniem w należytym stanie roślin w ogrodzie; (...) w związku ze zwiększeniem kosztów usług artystycznych.*

(akta kontroli str. 804-805)

W latach 2021-2023 Willa uzyskała od Organizatora 12 dotacji celowych w łącznej kwocie 1 773 tys. zł, w tym w:

- 2021 r. dwie dotacje na zadania inwestycyjne w łącznej kwocie 460 tys. zł, które w całości zostały wykorzystane;
- 2022 r. trzy dotacje na zadania inwestycyjne w łącznej kwocie 750 tys. zł, które w całości zostały wykorzystane;
- 2023 r. siedem dotacji celowych, w tym dwie dotacje w łącznej kwocie 70 tys. zł wykorzystane w całości na zadania bieżące oraz pięć dotacji na zadania inwestycyjne w łącznej kwocie 493 tys. zł, w tym kwota 198,5 tys. zł (w ramach czterech dotacji) została zwrócona w wyznaczonym przez Organizatora terminie, jako dotacje niewykorzystane z uwagi na niewykonanie lub niepełne wykonanie poszczególnych zadań w ramach dotacji.

(akta kontroli str. 993-1053)

¹⁰¹ Sporządzone na wzorze udostępnionym przez Organizatora.

W wyniku analizy dokumentacji sześciu dotacji celowych przeznaczonych na zadania inwestycyjne¹⁰² w łącznej kwocie 1 038 tys. zł¹⁰³ stwierdzono, że:

- dotacje zostały udzielone przez Organizatora na podstawie wniosku o udzielenie dotacji, który każdorazowo stanowił załącznik do umowy dotacyjnej;
- wszystkie rozliczenia dotacji zostały przedstawione Organizatorowi w wyznaczonych w umowach dotacyjnych terminach;
- Organizator poinformował Willę o akceptacji przedłożonych rozliczeń czterech dotacji, a rozliczenia dwóch dotacji z roku 2023 nie zostały do dnia zakończenia czynności kontroli przez Organizatora zaakceptowane;
- środki z dotacji wpłynęły na wyodrębniony dla dotacji celowych rachunek Willi w terminie od 8 do 26 dni od dnia zawarcia umowy dotacyjnej;
- jedna dotacja uzyskana w 2023 r. została niewykorzystana w wysokości 41,2 tys. zł i zwrócona Organizatorowi w wyznaczonym w umowie terminie, tj. 15 stycznia 2024 r.;
- Instytucja otrzymała wymagane dla inwestycji zgody konserwatora zabytków;
- dotacja uzyskana w 2021 r. w kwocie 280 tys. zł na „Zakupy inwestycyjne Willi Lentza w roku 2021” wykorzystana została w kwocie 1 938,02 zł niezgodnie z przeznaczeniem, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 997-1053)

4.5. W badanym okresie Instytucja pozyskała dwóch sponsorów, tj. 2 maja 2023 r. i 6 marca 2024 r. W ramach zawartych umów sponsoringu Willa zobowiązała się m.in. do prowadzenia działań promocyjnych sponsorów, przekazywania kart podarunkowych na wydarzenia w Willi oraz biletów na koncerty, spektakle i spotkania w ustalonej liczbie, organizacji spotkań zamkniętych dla sponsorów. Świadczenia, jakie zostały określone do spełnienia przez sponsorów obejmowały: wynajem na rok samochodu do celów służbowych o wartości 60 tys. zł oraz środki pieniężne w łącznej kwocie 49,2 tys. zł (6,2 tys. zł w 2023 r. i 43 tys. zł w 2024 r.)

(akta kontroli str. 1066-1084)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *W Instytucji nie funkcjonują uregulowania wewnętrzne dotyczące pozyskiwania sponsorów. W strukturze instytucji nie funkcjonuje stanowisko/komórka organizacyjna dedykowana pozyskiwaniu sponsorów/środków zewnętrznych. Jeden ze sponsorów sam zgłosił się z chęcią zawarcia umowy, natomiast drugi sam zainteresował się współpracą z Willą Lentza a kontakt do Dyrektora instytucji przekazał Skarbnik Miasta. W związku z niewystarczającą wysokością dotacji organizatora, środki z wpływów sponsorów przeznaczone zostały na finansowanie bieżącej działalności instytucji, w szczególności: cateringu, wystroju i scenografii podczas wydarzeń.*

(akta kontroli str. 805)

4.6. Należności Willi wynikające z ewidencji księgowej wg stanu na: 31 grudnia 2021 r. wynosiły 364,3 tys. zł; 31 grudnia 2022 r. 701,4 tys. zł; 31 grudnia 2023 r. 254,7 tys. zł; 31 marca 2024 r. 228,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 687-757)

W badanym okresie wg stanu na koniec okresów sprawozdawczych wystąpiły dwie należności wymagalne. Należność na koniec 2021 r. w kwocie 1 tys. zł stanowiła nieskompensowane do końca roku wzajemne świadczenie. Należność wymagalna na koniec 2023 r. i I kwartału 2024 r. od Miasta Szczecin w wysokości 9,7 tys. zł z tytułu organizacji we wrześniu 2023 r. konferencji w salach Willi, została uregulowana 30 kwietnia 2024 r. w wyniku mailowego monitu.

(akta kontroli str. 1225-1239)

¹⁰² Po dwie z każdego roku wytypowane w sposób celowy.

¹⁰³ Uzyskanej, wynikającej z umów dotacyjnych.

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: w latach 2021-2024 Instytucja nie udzieliła żadnych ulg.
(akta kontroli str. 805)

Sprawozdania Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywach finansowych Willa przekazywała w postaci elektronicznej na elektroniczną skrzynkę podawczą Organizatora, zgodnie z § 9 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁰⁴. Sprawozdania za IV kwartał 2023 r. i I kwartał 2024 r. Willa przekazała w terminach wynikających z rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych, natomiast sprawozdania za IV kwartał 2021 r. i 2022 r. zostały przekazane po terminie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1085-1224)

W wyniku weryfikacji sprawozdań Rb-N za IV kwartał 2021, 2022, 2023 r. oraz I kwartał 2024 r. stwierdzono, że zostały one sporządzone nieprawidłowo, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1085-1224)

4.7. Łączne zobowiązania Willi wynikające z ewidencji księgowej wynosiły na:

- 31 grudnia 2021 r. 45,1 tys. zł, w tym 41,6 tys. zł z tytułu dostaw i usług (w okresie wymagalności do 12 miesięcy) oraz 3,5 tys. zł z tytułu podatków, ubezpieczeń oraz innych tytułów publicznoprawnych;
- 31 grudnia 2022 r. 255,1 tys. zł, w tym 79,6 tys. zł z tytułu dostaw i usług (w okresie wymagalności do 12 miesięcy), 54,9 tys. zł z tytułu podatków, ubezpieczeń oraz innych tytułów publicznoprawnych oraz 120,7 tys. zł z innych tytułów;
- 31 grudnia 2023 r. 390,2 tys. zł, w tym 48,7 tys. zł z tytułu dostaw i usług (w okresie wymagalności do 12 miesięcy), 53 tys. zł z tytułu podatków, ubezpieczeń oraz innych tytułów publicznoprawnych oraz 288,5 tys. zł z innych tytułów.

(akta kontroli str. 687-757)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Zobowiązania na 31 grudnia 2022r. w wysokości 120 228zł to kwota podatku vat od dotacji celowych do rozliczenia z organizatorem. Zobowiązania na 31 grudnia 2023r. w wysokości 227 336,25zł to kwota podatku vat od dotacji celowych oraz kwota zwrotu niewykorzystanych dotacji celowych do rozliczenia z organizatorem. Pozostała kwota 60 483,97 zł to rozrachunki wynikające z rozliczeń dostaw towarów i usług na przełomie roku.*

(akta kontroli str. 1339)

Sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń gwarancyjnych Willa przekazywała w postaci elektronicznej na elektroniczną skrzynkę podawczą Organizatora, zgodnie z § 9 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania za IV kwartał 2023 r. i I kwartał 2024 r. Willa przekazała w terminach wynikających z ww. rozporządzenia, natomiast sprawozdania za IV kwartał 2021 r. i 2022 r. zostały przekazane po terminie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1085-1224)

W wyniku weryfikacji sprawozdań Rb-Z stwierdzono, że sprawozdania wg stanu na 31 grudnia 2022 r. i I kwartał 2024 r. zostały sporządzone prawidłowo. Natomiast w sprawozdaniach Rb-Z za IV kwartał 2021 r. i IV kwartał 2023 r. nie wykazano zobowiązań wymagalnych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1085-1224)

¹⁰⁴ Dz. U. z. 2023 r., poz. 652 ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

W badanym okresie Willa zapłaciła odsetki z tytułu nieterminowych płatności w łącznej kwocie 4,1 tys. zł, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.
(akta kontroli str. 1240-1273, 1349)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Cztery zmiany do planów finansowych (z 17 ogółem) - będących podstawą gospodarki finansowej Willi - dokonane zostały z niedochowaniem terminów wyznaczonych przez Organizatora, co świadczyło o nierzetelnej realizacji zadań określonych w art. 30 ust. 3 ustawy ofp w związku z art. 27 ust. 3 i 4 ustawy o działalności kulturalnej.

Plan finansowy na:

1) 2022 r. został zmieniony:

- 71 dni po terminie wyznaczonym przez Organizatora, tj. 22 września 2022 r. zamiast 13 lipca 2022 r. (z uwagi na zwiększoną o 380 tys. zł kwotę dotacji celowej);
- 75 dni po terminie wyznaczonym przez Organizatora, tj. 8 lutego 2023 r. zamiast 25 listopada 2022 r. (z uwagi na zwiększoną o 2,7 tys. zł kwotę dotacji celowej);

2) 2023 r. został zmieniony:

- pięć dni po terminie wyznaczonym przez Organizatora, tj. 29 marca 2023 r. zamiast 24 marca 2023 r. (z uwagi na zwiększoną o 98 tys. zł kwotę dotacji celowej);
- siedem dni po terminie wyznaczonym przez Organizatora, tj. 14 lipca 2023 r. zamiast 7 lipca 2023 r. (z uwagi na zwiększoną o 145 tys. zł kwotę dotacji celowej).

(akta kontroli str. 577-638)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Umowa o dotację celową została podpisana 30 sierpnia 2022 – zgodnie z zestawieniem dotacji celowych, w związku z czym po popisanu umowy został zaktualizowany Plan Finansowy. (...) W wyniku przeoczenia, nie dokonano aktualizacji planu w związku ze zwiększeniem dotacji podmiotowej na wypłaty PPK w roku 2022. (...) Aktualizacja planu finansowego została przedłożona Organizatorowi po terminie z powodu zaplanowanego urlopu Głównej Księgowej. Aktualizacja została przedstawiona niezwłocznie po jej powrocie. (...) Aktualizacja planu finansowego została przedłożona Organizatorowi po terminie z powodu nieobecności osób biorących udział w procesie dokonywania aktualizacji.*

(akta kontroli str. 1280-1281)

Wskazane argumenty nie zwalniają kierownika jednostki sektora finansów publicznych z obowiązku zapewnienia ciągłości pracy jednostki, co zostało wskazane w standardzie kontroli zarządczej ujętym w Komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹⁰⁵ pod nr 12 jako zapewnienie istnienia mechanizmów służących utrzymaniu ciągłości działalności jednostki.

2. W sprawozdaniach z wykonania planów finansowych wg stanu na 31 grudnia 2021, 2022 i 2023 r. przedstawiono nierzetelne dane, tj. niezgodne z ewidencją księgową, w tym w sprawozdaniu za:

- IV kwartał 2021 r. zawyżono wartość środków pieniężnych o 170,01 zł;
- IV kwartał 2022 r. zaniżono wartość środków pieniężnych o 0,19 zł;
- IV kwartał 2023 r. zawyżono przychody o kwotę 70 614,29 zł z uwagi na podwójne ujęcie dotacji celowej oraz zawyżono środki pieniężne o kwotę 4 249,65 zł.

(akta kontroli str. 642-703, 710-726, 733-757, 765-766)

¹⁰⁵ Dz. Urz. MF z 2009 r. Nr 15, poz. 84.

Dyrektor Willi wyjaśniła, że (...) *sprawozdanie z wykonania planu finansowego składane było najpóźniej do połowy lutego, zatem dane w nim zawarte nie musiały być tożsame z zapisami ksiąg na dzień 31 marca.* (...)

(akta kontroli str. 1337-1338)

Wykazane w sprawozdaniach z wykonania planu finansowego Willi niezgodności dotyczą danych, w zakresie których Willa nie dokonywała przeksięgowania po dacie ich sporządzenia, co potwierdzają dane ujęte w sprawozdaniach Rb-N.

3. Księgi rachunkowe Willi za lata 2021-2023 nie zostały zamknięte w terminach, co stanowiło naruszenie art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości zgodnie z którym *ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy.*

Ostateczne zamknięcie ksiąg rachunkowych Willi za 2021 r. i 2022 r. nastąpiło 10 marca 2024 r., tj. odpowiednio 605 i 241 dni po terminie, a księgi 2023 r. zamknięto 2 września 2024 r., tj. 53 dni po terminie.

(akta kontroli str. 1360-1362)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Miesięczne zapisy w księgach rachunkowych za lata 2021-2022 na dzień kontroli były zaksięgowane do ksiąg. Na dzień 10.03.2024 zamknięto w systemie lata obrachunkowe. Z uwagi na brak zatwierdzenia sprawozdania za 2023 rok, księgi pozostały otwarte. Na dzień przekazywania wyjaśnień, księgi rachunkowe roku 2023 zostały zamknięte.*

(akta kontroli str. 1338)

4. Księgi rachunkowe Willi wg stanu na 31 grudnia 2021 r. i 2023 r. sporządzono nierzetelnie, co stanowiło naruszenie art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, określającego, że *księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.*

W ewidencji księgowej (a przez to również w bilansach Willi za 2021 r. i 2023 r.) ujęto nieprawidłowe wartości środków pieniężnych na rachunkach bankowych (niezgodne z rzeczywistością wykazaną na wyciągach bankowych), tj.:

a) zaniżając je o kwotę 20 zł (na wyciągu bankowym widnieje kwota 226 702,51 zł, a w ZOIS¹⁰⁶ - konto 139-1 kwota 226 722,51 zł) oraz zawyżając kwotę 2,1 zł (na wyciągu z rachunku widnieje kwota 246 345 zł, a w ZOIS - konto 130 kwota 246 342,9 zł) – wg stanu na 31 grudnia 2021 r.;

b) zawyżając je o kwotę 20 zł (na wyciągu bankowym widnieje kwota 252 504,34 zł, a w ZOIS - konto 139-1 kwota 252 484,34 zł) oraz o kwotę 1,26 zł (na wyciągu z rachunku widnieje kwota 76 576,26 zł, a w ZOIS - konto 130 kwota 76 575 zł) – wg stanu na 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1085-1224)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: (...) *różnice zarówno w roku 2021 jak i 2023 wynikają z przeoczenia działu księgowości w księgowaniu kwot z wyciągów bankowych. Wszystkie konta zostały wyrównane w księgowaniach roku kolejnego.*

(akta kontroli str. 1281)

5. W bilansie za 2022 r. wykazano zawyżoną kwotę środków pieniężnych o 429,15 zł¹⁰⁷ w stosunku do danych ujętych w ewidencji księgowej, naruszając zasadę rzetelnego obrazu, określoną w art. 4 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w związku z art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości wskazującym, że: *zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.*

(akta kontroli str. 1085, 723-726, 1145-1148)

¹⁰⁶ Zestawienie obrotów i sald.

¹⁰⁷ Różnica między kwotą ujętą w bilansie 98 539,81 zł, a kwotą ujętą w ewidencji księgowej, tj. 98 110,66 zł.

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Kwota środków pieniężnych: 98 539,81 zł wynika z zestawienia obrotów i sald na dzień 31 marca 2023r. Różnicę między kwotą w bilansie a wynikającą z wyciągów bankowych wyrównano w roku 2023.*

(akta kontroli str. 1281)

6. W latach 2022-2023 Dyrektor Willi pobrała trzy zaliczki gotówkowe w łącznej kwocie 35 tys. zł, w tym:

- jedna zaliczka w wysokości 20 tys. zł została pobrana 21 października 2022 r. i w całości została zwrócona 23 grudnia 2022 r., tj. po 63 dniach;
- dwie zaliczki w łącznej kwocie 15 tys. zł zostały pobrane 19 stycznia 2023 r., z czego kwota 4 tys. zł tego samego dnia została wpłacona do kasy Willi, a pozostała kwota 11 tys. zł stopniowo była potrącana w ramach delegacji i ostatecznie 19 kwietnia 2024 r. kwota 7 131,21 zł została zwrócona na rachunek Willi, tj. po 456 dniach.

Podjęcie z rachunku Willi w 2022 r. i 2023 r. dwóch zaliczek w łącznej kwocie 27 131,21 zł oraz ich zwrot odpowiednio po 63 i 456 dniach stanowiło działanie niezasadne, tj. nierzetelne jako kierownika jednostki sektora finansów publicznych.

(akta kontroli str. 820-840, 1062, 1346, 1357)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: (...) pierwsza zaliczka w wysokości 20 000 zł miała na celu zabezpieczenie naszej Instytucji na wypadek przerw w funkcjonowaniu systemu bankowego w następstwie agresywnych działań Federacji Rosyjskiej do których doszło na początku 2022. W tamtym okresie skala oraz cele agresora nie były znane i wielu ekspertów poddawał pod rozwagę możliwość prowadzenia działań hybrydowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Stąd decyzja o zwiększeniu ilości gotówki pozostającej w dyspozycji naszej Instytucji wydawała się zasada (celem było m.in. zabezpieczenie środków potrzebnych na wypłatę wynagrodzeń personelu). Wspomniane środki zwrócone zostały w całości niezwłocznie w chwili kiedy sytuacja ulegała względnemu ustabilizowaniu. Willa Lentza (ani też jej budżet) nie poniosły z tego tytułu uszczerbku. Pozostałe dwie wypłacone były z przeznaczeniem na wypłaty gotówkowe honorarium za umowy o dzieło dla artystów zagranicznych, którzy wnioskowali o wypłatę wynagrodzenia w formie gotówkowej i przekazywane do kasy instytucji. Wszystkie zaliczki zostały rozliczone. Jako kierownik instytucji Pani Jadwiga Kimber nie wypisywała wniosków o zaliczki i nie pobierała zaliczek z kasy. Wypłata zaliczek gotówkowych każdorazowo uzgadniana była z głównym księgowym instytucji.

Dodatkowo Dyrektor Willi oświadczyła, że (...) wypłacone środki przechowywano cały czas w sejfie Instytucji (...) W czasie kontroli, w dniu 5 września br. wprowadzono Zarządzeniem Dyrektora zasady udzielania i rozliczania zaliczek.

(akta kontroli str. 1060-1065 1357)

W opinii NIK nieprawidłowym jest pobieranie przez dyrektora jednostki sektora finansów publicznych zaliczek bez określonego celu oraz ich rozliczanie w terminie dłuższym niż 30 dni.

7. Niewykorzystana w 2021 r. dotacja podmiotowa w kwocie 422 958 zł nie została zwrócona do Organizatora, co stanowiło naruszenie art. 251 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, że dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu tej jednostki w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku.

(akta kontroli str. 841-845, 989-992, 1341)

W informacji o wykorzystaniu w 2021 r. dotacji podmiotowej Willa wykazała, że otrzymana od Organizatora dotacja w kwocie 3 296 tys. zł została wykorzystana w łącznej wysokości 2 873 tys. zł. Koszty poniesione w 2021 r., a wykazane

w rachunku zysków i strat za 2021 r. w łącznej kwocie 2 940 tys. zł potwierdzają fakt, że dotacja podmiotowa nie została wykorzystana w całości.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK niewykorzystana dotacja nie została zwrócona Organizatorowi, a Dyrektor Willi wyjaśniła, że *niewykorzystanie dotacji miało charakter wyjątkowy z dwóch przyczyn: I) rok 2021 był to pierwszy rok działalności Willi Lentza; II) był to rok, w którym z uwagi na pandemię Covid 19 wiele zamierzeń inwestycyjnych oraz kulturalnych nie zostało zrealizowanych w planowanych terminach. Jednocześnie wskazujemy, iż jak podnosi się w doktrynie: samo rozliczenie dotacji stanowi obowiązek udzielającego dotacji, a nie jej beneficjenta (...) co do zasady zwrot środków niewykorzystanych z dotacji następuje w wyniku aktywności udzielającego dotacji, a nasza instytucja nie otrzymała stosownego wezwania.*

(akta kontroli str. 1060-1061)

NIK nie podziela argumentów przedstawionych przez Dyrektora Willi w zakresie braku obowiązku zwrotu przez Willę niewykorzystanej dotacji. Art. 251 ust. 1 ustawy ofp jednoznacznie wskazuje na obowiązek zwrotu dotacji, gdy nie zostanie ona w całości wykorzystana. Nadto ustawodawca wskazał termin tego zwrotu i sankcję w formie odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych (art. 251 ust. 5 ustawy ofp), w przypadku zwrotu dotacji z naruszeniem ustawowych terminów. Brak zwrotu dotacji w wyznaczonym terminie, tj. dopuszczenie do powstania zobowiązania Willi z tytułu niewykorzystanej dotacji oraz odsetek, które na dzień 16 września 2024 r. wynoszą 165,7 tys. zł stanowi niegospodarne działanie Dyrektora Willi, narażające budżet Instytucji na dodatkowe, nieuzasadnione koszty.

(akta kontroli str. 1336)

Dyrektor Willi w dniu 6 września 2024 r. przedłożyła Organizatorowi informację o wykorzystaniu dotacji podmiotowej uzyskanej w 2021 r. W informacji tej wskazano, że niewykorzystana dotacja podmiotowa stanowi 270 902,32 zł i została ona w całości wykorzystana w 2022 r. na wydatki dotyczące 2021 r.

(akta kontroli str. 1353-1355)

8. Informacje o wykorzystaniu przez Willę dotacji podmiotowych za lata 2021-2023 nie zostały przedłożone Organizatorowi, co stanowiło nierzetelną realizację sprawozdawczych obowiązków Willi, określonych przez Organizatora¹⁰⁸, co Dyrektor Willi potwierdziła w piśmie przekazanym 17 czerwca 2024 r., a także stanowiło niedochowanie obowiązku wynikającego z art. 126 ustawy ofp.

(akta kontroli str. 801, 989-992)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Instytucja składała sprawozdanie z wykonania planu finansowego za lata 2021-2023 zgodnie z informacją otrzymaną od Organizatora. Ze składanych dokumentów wynikały informacje o sposobie wykorzystania dotacji. W żadnym z wymienionych lat, nie wpłynęła do instytucji informacja o jakichkolwiek brakach, bądź konieczności uzupełnienia złożonych sprawozdań, w tym konieczności złożenia informacji o wykorzystaniu dotacji podmiotowych. Każdy rok działalności instytucji zatwierdzony był na podstawie przedstawionych do Organizatora sprawozdań. Wydział Kultury poprosił o przesłanie formularza wykorzystania dotacji podmiotowej za rok 2021 dopiero pismem z dnia 24 sierpnia 2024r. powołując się na Zarządzenie z roku 2018 i pismo informujące o tym zarządzeniu również w roku 2018. Biorąc pod uwagę termin uruchomienia Willi jako instytucji kultury, pismo takie nie miało prawa wpłynąć wówczas do instytucji. Ponadto należy zwrócić uwagę, że w stosunku do instytucji kultury będącej odrębną osobą prawną, Zarządzenie Prezydenta Miasta Szczecin nie może być źródłem zasad do stosowania przez instytucję. Wspomniane Zarządzenie (zgodnie z §5) jest*

¹⁰⁸ Ujętych na stronie internetowej Miasta Szczecin.

kierowane do Dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Miasta Szczecin. Wszelkie sprawozdania finansowe przekazywane były do organizatora, który nigdy nie zwrócił się do Willi Lentza ze stwierdzeniem, iż dokumentacja jest niepełna lub nieprawidłowa.

(akta kontroli str. 1341, 1358)

Wskazana przez Dyrektora Willi argumentacja nie zwalnia Instytucji, jako jednostki sektora finansów publicznych, z przestrzegania przepisów, a w tym przypadku art. 126 ustawy ofp wskazującego, że *Dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z (...) budżetu jednostek samorządu (...).*

9. Dotacja celowa w kwocie 1 938,02 zł wykorzystana została niezgodnie z umową dotacyjną WK/NW/U/72/2021 z 13 maja 2021 r. W ramach rozliczenia dotacji celowej przeznaczonej na zadanie inwestycyjne w 2021 r. pn. „Zakupy inwestycyjne oraz aranżacja przestrzeni Willa Lentza” wykazano kwotę:

- 1 128,62 zł, ujętą na fakturze nr 21392/8014/2021 z 8 marca 2021 r. (opłaconą 8 marca 2021 r.),

- 809,4 zł, ujętą na fakturze nr 29934/8014/2021 z 14 kwietnia 2021 r. (opłaconą 13 kwietnia 2021 r.),

pomimo, iż ww. wydatki zostały poniesione przed datą zawarcia ww. umowy. Zgodnie z § 2 ust. 3 ww. umowy Instytucja zobowiązuje się ponosić wydatki w związku z realizacją zadania jedynie przelewami bankowymi i nie wcześniej niż data zawarcia niniejszej umowy. Dotyczy to również dat wystawienia faktur, rachunków i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej. Termin rozpoczęcia realizacji zadania określono na 17 maja 2021 r. (zgodnie z załącznikiem do umowy dotacyjnej zawartej 13 maja 2021 r.). Ponadto zgodnie z art. 250 pkt 1 ustawy ofp zarząd jednostki samorządu terytorialnego, udzielając dotacji celowej, zawiera umowę, która określa w szczególności wysokość dotacji, cel lub opis zakresu rzeczowego zadania, na którego realizację są przekazywane środki dotacji.

(akta kontroli str. 1002, 1020-1039)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: (...) *pomyłkowo ujęto wydatek w rozliczeniu dotacji.*

(akta kontroli str. 1061-1062, 1282-1283)

Dotację w kwocie 1 128,62 zł wraz z odsetkami¹⁰⁹ Willa zwróciła Organizatorowi 10 września 2024 r., a dotacja w kwocie 809,4 zł (wraz z odsetkami)¹¹⁰ została zwrócona 12 września 2024 r.

(akta kontroli str. 1363-1365, 1667)

10. Sprawozdania Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywach finansowych oraz Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń gwarancyjnych za IV kwartał 2021 r. i IV kwartał 2022 r. zostały przekazane do Organizatora z naruszeniem terminów wynikających z załącznika nr 7 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania Rb-N i Rb-Z za:

- IV kwartał 2021 r. przekazane zostały do Organizatora z trzydniowym opóźnieniem, tj. 10 lutego 2022 r. zamiast do 7 lutego 2022 r.;

- IV kwartał 2022 r. przekazane zostały do Organizatora z dwudniowym opóźnieniem, tj. 8 lutego 2023 r. zamiast do 6 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 1085-1224)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: (...) *opóźnienia miały charakter minimalny. W każdym ze wskazanych przypadków opóźnienia spowodowane zostały przejściowymi problemami technicznymi w postaci nieprawidłowego działania systemu*

¹⁰⁹ Łącznie 1 629,62 zł.

¹¹⁰ Łącznie 1 169,4 zł.

informatycznego telekomunikacyjnego lub usprawiedliwioną nieobecnością kluczowego personelu Instytucji.

(akta kontroli str. 1338)

Dyrektor Willi nie przedstawiła dowodów potwierdzających problemy techniczne uniemożliwiające terminowe przekazanie sprawozdań.

11. Sprawozdania Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywach finansowych za IV kwartał 2021, 2022, 2023 r. oraz za I kwartał 2024 r. sporządzone zostały niezgodnie z ewidencją księgową, co stanowiło naruszenie § 10 ust. 4 rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

W sprawozdaniach Rb-N wykazano niewłaściwe dane, tj. niezgodnie z zapisami w ewidencji księgowej w pozycji:

a) gotówka, tj. w sprawozdaniu za:

- IV kwartał 2021 r. w kwocie 170 zł (wykazano 4 935,58 zł zamiast 4 765,58 zł);

- I kwartał 2024 r. w kwocie 7 131 zł (wykazano 2 701,65 zł zamiast 9 832,65 zł);

b) depozyty na żądanie, tj. w sprawozdaniu za:

- IV kwartał 2022 r. w kwocie 429,15 zł (wykazano 96 382,51 zł zamiast 95 953,36 zł);

- IV kwartał 2023 r. w kwocie 4 249,26 zł (wykazano 335 190,81 zł zamiast 330 941,55 zł);

- I kwartał 2024 r. w kwocie 6 666,98 zł (wykazano 209 427,14 zł zamiast 216 094,12 zł).

(akta kontroli str. 1085-1224)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: (...) w pozycji depozyty na żądanie za IV kwartał 2023 r. została błędnie wpisana kwota z sumy obrotów zespołu „1” (zestawienie w załączeniu). Sprawozdanie za I kwartał 2024 wykonane było na podstawie ewidencji z dnia zestawienia, która nie została wydrukowana – stąd różnice w sprawozdaniu i zestawieniu obrotów na dzień kontroli. (...) Na dzień przekazania odpowiedzi sporządzono i wysłano korektę sprawozdania za I kwartał 2024 r., zgodnie z ewidencją księgową.

(akta kontroli str. 1282)

12. Nie sporządzono korekt do sprawozdań Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywach finansowych za IV kwartał 2021, 2022, 2023 r. oraz I kwartał 2024 r. z uwagi na zmiany stanu faktycznego w ewidencji księgowej, co było niezgodnie z § 10 ust. 5 rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

W sprawozdaniach Rb-N nie wykazano prawidłowych kwot pozostałych należności, tj. w sprawozdaniu za:

- IV kwartał 2021 r. kwoty 685,18 zł (wykazano kwotę 944,15 zł zamiast 1 629,33 zł);

- IV kwartał 2022 r. kwoty 12 648,87 zł (wykazano 0 zł zamiast 12 648,87 zł);

- IV kwartał 2023 r. kwoty 13 204,06 zł (wykazano 0 zł zamiast 13 204,06 zł);

- I kwartał 2024 r. kwoty 16 718,8 zł (wykazano 0 zł zamiast 16 718,8 zł).

(akta kontroli str. 1085-1224)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: Główny księgowy Willi, sporządzający sprawozdania nie miał świadomości o konieczności sporządzania korekt sprawozdań po dniu ich złożenia w przypadku kiedy dane ewidencyjne uległy zmianie. (...) Na dzień przekazania odpowiedzi sporządzono i wysłano korektę sprawozdania za I kwartał 2024r., zgodnie z ewidencją księgową.

(akta kontroli str. 1282, 1339)

13. Sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń gwarancyjnych za IV kwartał 2021 i 2023 roku sporządzono nieprawidłowo pod

względem merytorycznym, co stanowiło naruszenie § 10 ust. 4 rozporządzenia w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Nie wykazano - pod pozycją zobowiązania wymagalne - w sprawozdaniu Rb-Z za:

- a) IV kwartał 2021 r. kwoty 6 500 zł z tytułu zobowiązań wynikających z dwóch faktur, których terminy płatności minęły: 27 grudnia 2021 (kwota 4 000 zł, fv nr 83/2021 z 10 grudnia 2021 r.) oraz 29 grudnia 2021 r. (kwota 2 500 zł, fv nr 05/2021 z 12 grudnia 2021 r.);
- b) IV kwartał 2023 r. kwoty 4 679,31 zł, z tytułu zobowiązań wynikających z dwóch faktur, których terminy płatności minęły: 14 listopada 2023 r. (kwota 2 679,31 zł, fv nr 172/10/2023 z 31 października 2023 r.) oraz 29 grudnia 2023 r. (kwota 2 000 zł, fv nr 9/12/2023 z 1 grudnia 2023 r.).

(akta kontroli str. 1085-1224)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *z powodu przeoczenia, nie uwzględniono wymagalnych zobowiązań w wymienionych sprawozdaniach.*

(akta kontroli str. 1281-1282)

14. W latach 2021-2023 w skutek nieterminowego regulowania zobowiązań Willa wydatkowała łącznie kwotę 4 126,64 zł, jako odsetki od nieterminowych płatności. Powyższe działania były niezgodne z zasadą dokonywania wydatków ze środków publicznych określoną w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy ofp. Zapłacone przez Willę odsetki od nieterminowych płatności wyniosły w roku: 2021 – 81,54 zł; 2022 – 42,86 zł; 2023 – 4 002,24 zł.

(akta kontroli str. 1240-1273, 1349-1350)

Dyrektor Willi wyjaśniła, że: *Odsetki naliczone przez ZUS, w wysokości 3 885 zł wynikały ze złożonych w wyniku kontroli korekt, podstaw naliczenia ubezpieczenia społecznego. Willa w momencie podpisywania umowy zlecenia z wykonawcą opiera się na jego oświadczeniu o podstawach podlegania ubezpieczeniom społecznym. W wyniku kontroli ZUS okazało się, że niektóre oświadczenia wprowadzały w błąd instytucję, czego wynikiem była konieczność skorygowania deklaracji ZUS, a tym samym spowodowało to naliczenie odsetek od nieterminowych wpłat. W tym zakresie żaden Płatnik składek, nie jest w stanie uchronić się przed takim działaniem. W świetle powyższego Instytucja nie ponosi odpowiedzialności za powstanie opóźnienia oraz naliczone odsetki, oparła się bowiem na oświadczeniu strony umowy, przygotowanym według wzoru i zgodnie z zasadami sztuki. Pełną i rzetelną informację o tytułach do ubezpieczeń zleceniobiorców posiada ZUS, który dopiero w momencie kontroli jest w stanie określić prawidłowy tytuł podlegania ubezpieczeniom. W opinii instytucji, odsetki opłacone w wyniku działań niezależnych od Instytucji, nie powinny nosić znamion niezgodnych z zasadą dokonywania wydatków ze środków publicznych (...).*

(akta kontroli str. 1340)

NIK zaznacza, że jednostki sektora finansów publicznych są zobowiązane do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań i podejmowania wszelkich działań, niedopuszczających do obowiązków zapłaty odsetek.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie sposób gospodarowania przez Willę środkami finansowymi. W latach 2021-2024 (I kwartał) Willa nierzetelnie, niegospodarnie i niezgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi prowadziła gospodarkę finansową. Dotacje podmiotowe otrzymane przez Willę w latach 2021-2023 nie zostały rozliczone zgodnie z zasadami przyjętymi przez Organizatora, a niewykorzystana w 2021 r. dotacja podmiotowa w kwocie 423 tys. zł nie została zwrócona Organizatorowi. Brak rozliczenia dotacji podmiotowej oraz brak zwrotu niewykorzystanej dotacji doprowadziły do narażenia budżetu Willi na dodatkowe koszty z tytułu odsetek, które na dzień 16 września 2024 r. stanowią 165,7 tys. zł.

Sprawozdania z wykonania planów finansowych nie tylko sporządzano nierzetelnie m.in. zawyżając przychody od 5,4 tys. zł do 70,6 tys. zł, ale również nie aktualizowano ich, pomimo dokonywania zmian w ewidencji księgowej. Operacje na rachunkach bankowych nierzetelnie odzwierciedlono w ewidencji księgowej, sprawozdaniach Rb-N, oraz w bilansach za 2021 i 2023 r. Ponadto w bilansie za 2022 r. zawyżoną kwotę środków pieniężnych o 429,15 zł w stosunku do danych ujętych w ewidencji księgowej. Na uzyskane w latach 2021-2023 w łącznej kwocie 1 773 tys. zł dotacje celowe, niezgodnie z przeznaczeniem wykorzystana została kwota 1,9 tys. zł. Sprawozdania z operacji finansowych zostały nieterminowo (cztery na osiem) i nieprawidłowo (sześć na osiem) sporządzone poprzez m. in. zaniżenie zobowiązań wymagalnych o kwotę 6,5 tys. zł (za IV kwartał 2021 r.) i 4,7 tys. zł (za IV kwartał 2023 r.) oraz nie zostały sporządzone wymagane korekty tych sprawozdań, przez co nie wykazano należności w kwotach od 0,7 tys. zł za 2021 r. do 16,7 tys. zł za I kwartał 2024 r. W okresie gdy Dyrektor Willi pobrała bezzasadnie dwie zaliczki gotówkowe w łącznej kwocie 27,1 tys. zł, zobowiązania Willi regulowano nieterminowo, czego skutkiem było, niezgodne z zasadą dokonywania wydatków ze środków publicznych określoną w ustawie ofp, pokrycie odsetek w łącznej kwocie 4,1 tys. zł. Cztery zmiany w planie finansowym (z 17 ogółem) dokonano po terminie (od pięciu do 75 dni) wyznaczonym przez Organizatora. Księgi rachunkowe za lata 2021-2023 nie zostały zamknięte w terminie, co stanowiło naruszenie art. 12 ust. 4 ustawy o rachunkowości.

Nadto mimo pogarszającej się sytuacji finansowej Willi, której strata w 2023 r. osiągnęła 298,6 tys. zł (od zysku w roku 2021 w kwocie 844,4 tys. zł) zakupiony został alkohol o łącznej wartości 119,7 tys. zł (a także na kwotę 14,1 tys. zł kupiono przygotowanie receptury edycji specjalnej ginu dedykowanej wyłącznie dla Willi oraz zaprojektowanie etykiety dedykowanej dla tej edycji), który w 70% przeznaczony został na degustację, a tylko w 26% został sprzedany.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

1. Publikowanie w BIP informacji o naborach na wolne stanowiska pracy w Willi.
2. Ustalenie wartości nabytych przez Willę autorskich praw majątkowych, ujęcie ich w ewidencji wartości niematerialnych i prawnych oraz ich inwentaryzowanie.
3. Powołanie Rady programowej, zgodnie z obowiązkiem nałożonym w statucie.
4. Prezentowanie rzetelnych danych w sprawozdaniach z działalności merytorycznej Willi składanych Organizatorowi.
5. Określanie w SWZ warunków udziału w postępowaniu w sposób zapewniający zachowanie zasad uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców.
6. Zwiększenie nadzoru nad prawidłową realizacją zamówień publicznych.
7. Dokonywanie zmian w planach finansowych niezwłocznie po otrzymaniu informacji o podstawie do dokonania zmiany.
8. Rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych Willi, sporządzanie sprawozdań z wykonania planu finansowego, sprawozdań z wykonania operacji finansowych i sprawozdań finansowych, w szczególności zgodnie z ewidencją księgową.
9. Sporządzanie właściwych korekt sprawozdań z wykonania planu finansowego oraz sprawozdań z wykonania operacji finansowych, w szczególności gdy następują zmiany w ewidencji księgowej.
10. Terminowe zamykanie ksiąg rachunkowych.

11. Zaniechanie pobierania przez Dyrektora Willi zaliczek gotówkowych innych niż na delegacje, w szczególności w przypadku gdy do dyspozycji posiada kartę płatniczą.
12. Dokonanie zwrotu niewykorzystanej w 2021 r. dotacji podmiotowej wraz z należnymi odsetkami.
13. Przedkładanie Organizatorowi rozliczeń dotacji podmiotowych.
14. Wykorzystywanie dotacji celowych zgodnie z warunkami określonymi w umowach dotacyjnych.
15. Terminowe sporządzanie sprawozdań z wykonania operacji finansowych.
16. Podjęcie działań mających na celu niedopuszczenie do nieterminowego regulowania zobowiązań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 17 września 2024 r.

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał: Marcin Stefaniak p.o. Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler:
Marta Górską-Jaś
Główny specjalista kontroli państwowej

Marta Górską-Jaś

/podpisano elektronicznie/

Marcin Stefaniak

/podpisano elektronicznie/

Kontroler:
Lidia Modrzejewska-Markiewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

Lidia Modrzejewska-Markiewicz

/podpisano elektronicznie/